

บทที่ 3

กฎหมายว่าด้วยห้องสมุดประชาชนในต่างประเทศ

สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกา เป็นประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐ ประกอบด้วยมลรัฐต่าง ๆ 50 มลรัฐ มีพื้นที่ประมาณ 3,615,122 ตารางไมล์¹ มีพลเมืองประมาณ 200 ล้านคน² ถือกันว่าไม่มีชนกลุ่มน้อยที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ แต่ในความเป็นจริง มีประชากรเชื้อชาตินิโกรอยู่เป็นจำนวนเกือบ 20 ล้านคน ซึ่งไม่ได้รับความเท่าเทียมกันกับประชาชนผิวขาวทั่วไป รัฐบาลได้พยายามขจัดปัญหาความไม่เสมอภาคให้หมดสิ้น และยังคงถือเป็นนโยบายอยู่จนปัจจุบัน

การปกครองประเทศ แบ่งเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ

ฝ่ายบริหาร มีประธานาธิบดีซึ่งมาจากการเลือกตั้ง เป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร³ และมีคณะรัฐมนตรีซึ่งประธานาธิบดีเป็นผู้เลือก โดยความเห็นชอบของสภาสูง เป็นผู้ร่วมบริหารงาน

ฝ่ายนิติบัญญัติ มีรัฐสภาเป็นผู้ใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญ รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภามีสมาชิกมาจากการเลือกตั้ง

¹"United States of America," The New Encyclopaedia Britannica [Macropaedia] 18 (1978): 905.

²"U.S.A. - Congress," Whitaker's Almanack (1979): 796.

³Ibid.

เป็นผู้แทนของรัฐ จำนวนรัฐละ 2 คน วุฒิสมาชิกจะต้องมีอายุอย่างน้อย 30 ปี และดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี ทุก 2 ปี จะมีการ เลือกตั้งวุฒิสมาชิกใหม่จำนวน 1 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมด ส่วนสภาผู้แทนราษฎรนั้น มีสมาชิกมาจากการ เลือกตั้ง โดยตรงของแต่ละรัฐ จำนวนผู้แทนประจำรัฐขึ้นอยู่กับจำนวนพล เมืองของแต่ละรัฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีอายุอย่างน้อย 25 ปี และดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

ฝ่ายตุลาการ เป็นฝ่ายที่รับผิดชอบให้กฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ของประเทศดำเนินไปตามระเบียบที่วางไว้ ศาลสหรัฐอเมริกามี 3 ศาล คือ ศาลสูง (Supreme Court) อยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. มีหัวหน้าผู้พิพากษา 1 คน และ ผู้ช่วยผู้พิพากษา 8 คน ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต โดยความเห็นชอบของประธานาธิบดีและวุฒิสมาชิก ศาลอุทธรณ์ (Courts of Appeals) จะ รับอุทธรณ์คดีจากศาลชั้นต้น เพื่อรื้อฟื้นคดีขึ้นตัดสินใหม่ ศาลท้องถิ่น (District Courts) หรือศาลชั้นต้น มี 95 แห่ง จำนวนผู้พิพากษาของศาลชั้นต้นมี 398 คน จะหมุนเวียนกันไปประจำศาลท้องถิ่นต่าง ๆ

การศึกษาในสหรัฐอเมริกา นั้น รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ การศึกษาภาคบังคับ¹ ทำให้เด็กต้องไปโรงเรียนตั้งแต่อายุ 7 - 16 ปี โดยมี เจ้าหน้าที่คอยตรวจสอบและติดตามให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายนี้อย่างเคร่งครัด เด็ก อายุ 5 ปี จะไปโรงเรียนอนุบาล อายุ 6 - 13 ปี ไปโรงเรียนชั้น 1 - 8 อายุ 13 - 17 ปี ไปโรงเรียนชั้น 9 - 12 และอายุ 18 - 24 ปี ไปศึกษาในมหาวิทยาลัย แม้ว่าการศึกษาในระดับประถมจะอยู่ในอำนาจของผู้บริหารแต่ละรัฐ แต่ก็มีผลไปถึง นโยบายระดับรัฐและระดับชาติด้วย รัฐบาลกลางได้ให้ความสนใจ เรื่องการศึกษา ทุกระดับมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1872 ได้จัดหาพื้นที่ที่จะก่อตั้งวิทยาลัยแขนงวิชาต่าง ๆ เช่น การเกษตร เครื่องกล ศิลป ฯลฯ นอกจากนั้นยังได้สนับสนุนโครงการ

¹"U.S.A. - Education," Whitaker's Almanack

อาหารกลางวันของนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ด้วย

ความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วยห้องสมุดประเภทสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งห้องสมุด เพราะมีห้องสมุดจำนวนมากที่สุดในโลก ความเจริญก้าวหน้าของกิจการห้องสมุดมีอยู่ตลอดเวลาและไม่หยุดยั้ง จนเรียกได้ว่าเป็นแม่บทห้องสมุดของโลก สหรัฐอเมริกาจึงเป็นประเทศแรกในโลกที่ประกาศใช้กฎหมายเพื่อก่อตั้งห้องสมุดขึ้น¹

ห้องสมุดในสหรัฐอเมริกาเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยที่ประเทศยังเป็นอาณานิคม ตั้งขึ้นโดยบุคคลที่อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศซึ่งมองเห็นความสำคัญของห้องสมุดว่าเป็นสถาบันทางการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกอย่างยิ่งให้แก่ชาวอเมริกัน ในระยะแรกที่มีการตั้งห้องสมุดขึ้นนั้น เอกชนเป็นผู้ดำเนินการ โดยเรียกเก็บเงินค่าสมัคร เป็นสมาชิกและค่าบำรุงห้องสมุดจากผู้เข้าใช้ แต่ประชาชนก็นิยมกันมาก บุคคลสำคัญซึ่งถือว่าเป็นบิดาของกิจการห้องสมุดอเมริกัน คือ เบนจามิน แฟรงคลิน (Benjamin Franklin) ได้ตั้งห้องสมุดเสี้ยค่าบำรุง (Subscription Library) แห่งแรกขึ้นในราว ค.ศ. 1731 มีชื่อว่า "บริษัทห้องสมุดแห่งฟิลาเดลเฟีย" (The Library Company of Philadelphia) ซึ่งในครั้งแรกมีสมาชิกเพียง 50 คน เสี้ยค่าสมัครคนละ 40 ชิลลิง ต่อมาเมื่อมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ห้องสมุดเสี้ยค่าบำรุงแห่งนี้เปิดให้ประชาชนเข้าใช้อย่างเสรี แต่ผู้ที่ เป็นสมาชิกเท่านั้นจึงจะมีสิทธิยืมหนังสือได้²

¹R.L. Mittal, Public Library Law: an International Survey (New Delhi: Metropolitan Book Co., 1971), p. 29.

²The Autobiography of Benjamin Franklin (New Haven, Conn.: Yale University Press, 1964), pp. 87-88.

การที่ประชาชนมีความนิยมใช้ห้องสมุดกันมากนี้เอง ทำให้รัฐเห็นความ
ต้องการห้องสมุดของประชาชนที่ได้เสียภาษีให้แก่รัฐ จึงจัดตั้งห้องสมุดประชาชน
ขึ้น พร้อมทั้งให้เงินอุดหนุน (Tax-Supported Public Library) แก่ห้องสมุด
เพื่อจัดซื้อหนังสือและดำเนินงานห้องสมุด ห้องสมุดประชาชนที่ได้รับเงินอุดหนุน
จากรัฐแห่งแรกคือ ห้องสมุดเมืองปีเตอร์บอโร (Peterborough) รัฐนิวแฮมเชียร์
(New Hampshire) ในปี ค.ศ. 1833¹ ส่วนรัฐนิวยอร์กซึ่งถือว่าห้องสมุด เป็น
สถาบันการศึกษาที่สำคัญยิ่งและมีความจำเป็นทั้งในส่วนของรัฐและสหพันธรัฐที่ต้อง
ให้ความช่วยเหลือทุกวิถีทางในการที่จะจัดบริการห้องสมุดประชาชนอย่าง เข้มแข็ง
ก็ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติห้องสมุดในปี ค.ศ. 1835 ซึ่งมีผลทำให้
ท้องถิ่นที่มีโรงเรียนให้ เรียก เก็บภาษี เพื่อนำมาบำรุงกิจการห้องสมุดประชาชนได้²

ในปี ค.ศ. 1848 รัฐแมสซาชูเซตส์ ได้ออกกฎหมายให้อำนาจ
นครบอสตัน จัดตั้งและดำเนินการห้องสมุดประชาชน ซึ่งเป็นแบบอย่างให้รัฐอื่น ๆ
ในสหรัฐอเมริกาถือปฏิบัติตามตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา³ ปรากฏว่าในปี ค.ศ. 1870 มี
รัฐต่าง ๆ จำนวนถึง 19 รัฐ ที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติห้องสมุดแล้ว

รัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกาได้ เล็งเห็นความสำคัญของห้องสมุดประชาชน
เช่นเดียวกัน จะเห็นได้จากรายงานเรื่องห้องสมุดประชาชนในสหรัฐอเมริกา ซึ่ง
ทบวงการศึกษาศหรัฐอเมริกาได้ตีพิมพ์เมื่อปี ค.ศ. 1876 ชื่อ ประวัติ สภาพและ
การดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนในสหรัฐอเมริกา (Public Libraries

¹ American Library Association, Public Library Systems in the United States; a survey of Multijurisdictional System (Chicago: American Library Association, 1969), p. 11.

² Alex Ladenson, "Is the Library an Educational Institution?" Wilson Library Bulletin (March, 1977): 576.

³ Mittal, Public Library Law : an International Survey, p. 31.

in the United States of America, Their History, Condition and Management) นับว่าเป็นเอกสารที่รายงานเรื่องของห้องสมุดประชาชนที่สำคัญยิ่ง¹ ที่แสดงถึงพัฒนาการของห้องสมุดประชาชนมาโดยตลอด รวมทั้งการจัดการดำเนินงาน ซึ่งชี้ให้เห็นว่ารัฐได้เห็นคุณค่าของห้องสมุดประชาชนในทางที่จะช่วยพัฒนาประเทศ ต่อมาในปี ค.ศ. 1956 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติการให้บริการห้องสมุด (Library Services Act)² ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่ส่งเสริมให้รัฐต่าง ๆ จัดขยายบริการห้องสมุดประชาชนออกไปสู่ชนบทให้ทั่วถึง ทั้งในเขตที่ยังไม่มีบริการหรือมีไม่เพียงพอ กฎหมายฉบับนี้ถือว่า เป็นกฎหมายระดับชาติฉบับแรกในประวัติศาสตร์ของกฎหมายว่าด้วยห้องสมุด และเป็นจุดเริ่มต้นของหลักประกันว่า รัฐบาลจะสนับสนุนห้องสมุดให้อยู่ในโครงการการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้ สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association) ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1876 และเป็นสมาคมที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดในโลก เป็นหน่วยงานที่มีส่วนช่วยอย่างมากในการพัฒนากิจการห้องสมุด และสนับสนุนให้รัฐบาลกลางประกาศใช้พระราชบัญญัติห้องสมุดฉบับนี้ ตามนโยบายของสมาคมซึ่งมุ่งจะส่งเสริมบริการห้องสมุดให้แพร่หลาย และเป็นตัวแทนบรรณารักษ์ทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังเชื่อมั่นว่า ห้องสมุดเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งของการศึกษาในระบอบประชาธิปไตย

ในปี ค.ศ. 1964 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติการให้บริการห้องสมุดฉบับใหม่ คือ พระราชบัญญัติการบริการและการก่อสร้างห้องสมุด (Library Services and Construction Act)³ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้เพิ่มเงิน

¹Ladenson, "Is the Library an Educational Institution?" p. 576.

²Allen Kent, "Library Legislation, Federal," Encyclopedia of Library and Information Science 14(1975): 337.

³Mittal, Public Library Law : an International Survey, p. 41.

ช่วย เหลือกิจการห้องสมุดประชาชนในชนบทให้ทัด เทียมกับในเมือง และจัดสรรเงิน
ทุนอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อก่อสร้างอาคารให้ห้องสมุดที่ต้องการด้วย หลังจากนั้นมีการ
ประกาศใช้กฎหมายเพิ่มเติมอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วย
การศึกษาระดับประถมและระดับมัธยม (Elementary and Secondary
Education Act) เพื่อช่วยเหลือห้องสมุดโรงเรียน และประกาศใช้พระราช-
บัญญัติว่าด้วยการศึกษาในชั้นสูง (Higher Education Act) เพื่อสนับสนุน
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย การวิจัยและการอบรมเกี่ยวกับห้องสมุด การทำบัตรรายการ
และบรรณานุกรม นอกจากนี้ มีพระราชบัญญัติว่าด้วยความช่วยเหลือห้องสมุด
แพทย์ (Medical Library Assistance Act) เพื่อการก่อสร้างอาคารห้อง
สมุด การอบรม และให้ความช่วยเหลือห้องสมุดแพทย์ในรูปแบบอื่น ๆ

ต่อมาในปี ค.ศ. 1966 มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการให้
บริการและการก่อสร้างห้องสมุด (Library Services and Construction
Act) ให้มีการร่วมมือระหว่างห้องสมุดในรัฐ และระหว่างห้องสมุดของรัฐต่าง ๆ
จัดบริการห้องสมุดให้แก่ผู้พิการทางกาย มีการตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาห้องสมุด
แห่งชาติ (National Advisory Commission on Libraries) ทำหน้าที่ให้
คำปรึกษาแก่รัฐ ในปี ค.ศ. 1974 ได้แก้ไขเพิ่มเติมอีก โดยขยายคำจำกัด
ความของห้องสมุดประชาชน เป็น ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าอย่างเสรี และได้ใช้
กฎหมายฉบับนี้ต่อมาจนถึงปัจจุบัน

พระราชบัญญัติการให้บริการห้องสมุด พ.ศ. 2499

(Library Services Act 1956)¹

เป็นพระราชบัญญัติห้องสมุดฉบับแรกในประวัติศาสตร์ ประกาศใช้ในปี
ค.ศ. 1956 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

¹Alex Ladenson, American Library Laws, 3d ed.

(Chicago: American Library Association, 1964), pp. 50-54.

นโยบาย พระราชบัญญัติฉบับนี้มุ่งจะส่งเสริมการขยายกิจการห้องสมุดประชาชนในรัฐต่าง ๆ ไปสู่ชนบทที่ยังไม่มีห้องสมุด หรือมีแต่ยังไม่เพียงพอ เท่านั้น จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้าเนื้องาน หรือการบริหารงานของห้องสมุดประชาชน การคัดเลือกบุคลากร หนังสือ และวัสดุห้องสมุดอื่น ๆ เป็นหน้าที่ของรัฐที่ขอเงินช่วยเหลือจะต้องจัดการใช้เงินทุนที่ได้มาให้ดีที่สุด

การอนุมัติจ่ายเงิน รัฐบาลจะจ่ายเงินให้ตามปีงบประมาณ ซึ่งสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 1957 และจะจ่ายให้อีกในปีต่อ ๆ ไป จำนวน 9 ปี เป็นเงินทั้งสิ้น 7 ล้าน 5 แสน เหรียญ ให้แก่รัฐที่ทำโครงการหรือแผนงานเสนอคณะกรรมการการศึกษา และได้รับความเห็นชอบแล้ว

แผนงานของรัฐ ต้องมีข้อกำหนดของแผนดังนี้

แผนงานของรัฐที่เสนอขอเงินอุดหนุน จะต้อง มีหน่วยงานบริหารด้านห้องสมุดของรัฐ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายพอที่จะบริหารงานให้เป็นไปตามแผนงาน และตามที่ได้รับเงินอุดหนุนมา

เมื่อรัฐได้รับเงินอุดหนุนทุกประเภทที่รัฐบาลจ่ายให้ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว รัฐจะต้องใช้จ่ายเงินที่ได้นี้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เท่านั้น ผู้บริหารห้องสมุดของรัฐ จะต้องทำรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับมาเป็นครั้งคราวตามที่กำหนด

บริการห้องสมุดที่จัดขึ้นตามแผนที่ขอเงินอุดหนุนนั้น จะต้องเป็นบริการให้เปล่า จะเรียกเก็บเงินจากผู้ใช้ห้องสมุดไม่ได้

เงินจัดสรร รัฐบาลจะจ่ายเงินให้แก่รัฐตามปีงบประมาณแต่ละปี คณะกรรมการจะเป็นผู้จัดสรรเงินให้แก่แต่ละรัฐ ตามสัดส่วนของพลเมืองในรัฐกับพลเมืองของทั้งประเทศ

นับว่าเป็นครั้งแรกของรัฐบาลกลางที่จะเข้ามาอุดหนุนห้องสมุดประชาชนเป็นตัวแทนของการต่อสู้อันยาวนานของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน เพราะพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้รับการเสนอเข้าสภาเป็นเวลานานถึง 10 ปี ก่อนที่จะประกาศใช้ผลดีของพระราชบัญญัติฉบับนี้คือ รัฐบาลจะจ่ายเงินให้กับกิจการห้องสมุดประชาชน

อย่างแน่นอน 30 ล้านเหรียญ ในเวลา 4 ปี ผลดีอีกประการหนึ่ง คือ การจัดตั้งหน่วยงานระดับชาติขึ้นหน่วยหนึ่ง เพื่อศึกษาและวิจัยปัญหาห้องสมุดประชาชน ซึ่งเป็นการประเมินผลความต้องการห้องสมุดของประชาชนให้เห็นอย่างชัดเจน และนอกจากนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้ชี้ให้เห็นชัดว่า บริการห้องสมุดประชาชนจะต้องเป็นบริการให้เปล่า ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จึงควรมาจากเงินทุนของประชาชน (Public Funds) มิใช่จากเงินของผู้เข้ามาใช้ห้องสมุด

พระราชบัญญัติการให้บริการห้องสมุดฉบับนี้ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็นพระราชบัญญัติการให้บริการและการก่อสร้างห้องสมุด ซึ่งประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1964 นับว่าเป็นพระราชบัญญัติฉบับที่สมบูรณ์ขึ้น

พระราชบัญญัติการให้บริการและการก่อสร้างห้องสมุด พ.ศ. 2507
(Library Services and Construction Act 1964)¹

รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เมื่อปี ค.ศ. 1964 เป็นพระราชบัญญัติที่ส่งเสริมการพัฒนากิจการห้องสมุดประชาชนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และมีเรื่องการก่อสร้างอาคารห้องสมุด ซึ่งอนุมัติการจ่ายเงินให้แก่รัฐต่าง ๆ เพื่อก่อสร้างห้องสมุดประชาชน ในปี ค.ศ. 1966 ได้แก้ไขเพิ่มเติมให้มีเรื่อง การร่วมมือระหว่างห้องสมุด การให้บริการห้องสมุดแก่สถาบันต่าง ๆ และให้บริการแก่คนพิการ ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การให้บริการห้องสมุดประชาชน รัฐบาลได้จัดสรรเงินตามปีงบประมาณ จำนวน 5 ปี เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1967 จำนวน 35 ล้านเหรียญ และจะเพิ่มขึ้นอีกปีละ 10 ล้านเหรียญ จนถึงปี ค.ศ. 1971 ให้แก่รัฐที่ขอเงินอุดหนุนในการพัฒนาและขยายโครงการห้องสมุดประชาชนให้ทั่วถึงในรัฐนั้น ๆ

¹Alex Ladenson, American Library Laws,
First Supplement, 1963-1964 3d ed. (Chicago: American
Library Association, 1965), pp. 3-8.

โดยแต่ละรัฐจะต้องทำโครงการ เสนอคณะกรรมการการศึกษา และได้รับความเห็นชอบก่อน และเมื่อได้เงินแล้วจะนำเงินจำนวนนี้ไปใช้เพื่อสร้างอาคารหรือซื้อที่ดินไม่ได้

2. การก่อสร้างอาคารห้องสมุดประชาชน รัฐบาลได้จัดสรรเงินตามปีงบประมาณ จำนวน 5 ปีเช่นกัน จำนวน 40 ล้านเหรียญในปีแรก และเพิ่มขึ้นอีกปีละ 10 ล้านเหรียญในปีต่อไป จนถึงปี ค.ศ. 1971 ให้แก่รัฐที่ขอเงินอุดหนุนในโครงการก่อสร้างอาคารห้องสมุด ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาแล้ว

3. การร่วมมือระหว่างห้องสมุด รัฐบาลได้จัดสรรเงินตามปีงบประมาณ จำนวน 5 ปีเช่นกัน โดยในปีแรกให้ 5 ล้านเหรียญ ปีต่อไปเพิ่มขึ้นอีกปีละ 2.5 ล้านเหรียญ จนถึงปี ค.ศ. 1971 ให้แก่รัฐที่มีโครงการร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดในท้องถิ่น ในภาค ในรัฐ และระหว่างรัฐต่าง ๆ เช่น การจัดหาและใช้ทรัพยากรของห้องสมุดร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย หรือห้องสมุดเฉพาะ และมีศูนย์บริการข่าวสารเฉพาะด้าน (Special Information Centers) เพื่อช่วยให้บริการแก่ผู้มาใช้ห้องสมุดได้รับความสะดวกและรวดเร็วขึ้น เป็นต้น

4. บริการพิเศษ ได้แก่บริการห้องสมุดที่จัดให้เป็นพิเศษ แก่บุคคลที่ต้องโทษจำคุก บุคคลในสถานกักกัน คนป่วยในโรงพยาบาล และบุคคลที่พิการทางกาย และพิการทางสมอง ผู้พิการทางกายนั้นรวมไปถึงผู้ที่ตาบอดด้วย

แม้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้จะมีถึง 4 โครงการ แต่เรื่องที่สำคัญที่สุดคือ โครงการที่หนึ่ง ซึ่งขยายบริการห้องสมุดไปสู่ที่ต่าง ๆ ในเมืองให้มากขึ้น เงินทุนนี้อาจจะนำไปใช้เพิ่มบริการห้องสมุดด้านต่าง ๆ รวมทั้งเป็นเงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร เงินซื้อหนังสือและวัสดุอื่น ๆ รวมทั้งอุปกรณ์ห้องสมุด และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการด้วย ส่วนโครงการที่สอง ซึ่งเป็นเรื่องของเงินทุนเพื่อก่อสร้างอาคารนั้น ปรากฏว่ารัฐต่าง ๆ ได้ใช้เงินทุนที่ได้รับสมทบกับเงินที่รัฐมีจ่ายให้เพื่อสร้างอาคารห้องสมุดใหม่ ในพื้นที่ตามโครงการพัฒนา จึงนับว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ทำให้กิจการห้องสมุดอเมริกัน เป็นปึกแผ่นมั่นคงอย่างยิ่ง

อังกฤษ

ประเทศอังกฤษรวมทั้งสกอตแลนด์ เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือรวมเรียกว่า สหราชอาณาจักร เป็นเกาะมีเนื้อที่ 94,512 ตารางไมล์¹ มีประชากรทั้งหมดประมาณ 55,522,000 คน² เป็นประเทศประชาธิปไตยในระบอบพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ อำนาจอธิปไตยอยู่ที่รัฐสภา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 สภา คือ สภาสูงและสภาผู้แทนราษฎร สภาสูงประกอบด้วยสมาชิกที่มาจาก การสืบตำแหน่งจากบรรพบุรุษและที่แต่งตั้งรวมทั้งอาร์คบิชอปและบิชอป และขุนนางที่แต่งตั้งให้ มีตำแหน่งตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการดำรงตำแหน่งตามฐานันดรศักดิ์ที่แต่งตั้งตลอดชีวิต (Life Peerages Act 1958)³ สภาสูงมีสมาชิกจำนวน 1,060 คน แต่โดยเฉลี่ยแล้วที่มาประชุมมีประมาณ 270 คน⁴ สภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิก 635 คน⁵ มาจากอังกฤษ 516 คน จากเวลส์ 36 คน จากสกอตแลนด์ 71 คน และจากไอร์แลนด์เหนือ 12 คน สำหรับไอร์แลนด์เหนือ นอกจากจะเลือกผู้แทนเข้าไปในสภาแล้ว ในขณะเดียวกันก็ยังมีรัฐสภา เป็นของตนเองอีกด้วย

การศึกษาชั้นประถมและมัธยมเป็นการศึกษาภาคบังคับตั้งแต่อายุ 5 - 16 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หลังจากอายุ 16 ปีแล้ว โดยกฎหมาย การศึกษามีใช้

¹William Benton, "United Kingdom," Encyclopaedia Britannica [Macropaedia] 18 (1978): 876.

²Ibid.

³"Britain 1977," in An Official Handbook (London: Central Office of Information, 1977), p. 29.

⁴Ibid.

⁵Ibid., p. 30.

เป็นการให้เปล่าอีกต่อไป การศึกษาชั้นต่อ ๆ ไปนั้นค่าเล่าเรียนถูกมากและเงินอุดหนุนก็สูงพอที่นักเรียนส่วนมากจะใช้เป็นค่าใช้จ่าย มีสถาบันมากกว่า 700 แห่งที่ได้สอนหรือดำเนินการให้การศึกษาหลักสูตรในเวลากลางวันต่อจากการศึกษาชั้นบังคับ และมีมหาวิทยาลัยมากถึง 33 แห่งที่ประกาศปริญญาชั้นสูง¹

ความ เป็นมาของกฎหมายว่าด้วยห้องสมุดประเภทอังกฤษ

กิจการห้องสมุดประชาชน เริ่มต้นในกลางศตวรรษที่ 19² พระราชบัญญัติห้องสมุดประชาชนฉบับแรกของอังกฤษได้ประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1850³ พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ เมืองที่มีพลเมืองมากกว่า 10,000 คน จัดหาสถานที่เพื่อจัดตั้งห้องสมุด แสงสว่าง และ เชื้อเพลิง รวมทั้ง เงินงบประมาณค่าจ้างบรรณารักษ์ แต่มิได้กล่าวถึงการจัดซื้อหนังสือ เพราะหวังว่าจะได้รับจากการบริจาค จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1855 จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติห้องสมุดประชาชนฉบับใหม่ ซึ่งมีการกล่าวถึงการจัดซื้อหนังสือและวารสาร ทั้งยังให้อำนาจแก่วัดที่มีชาวบ้านอาศัยอยู่ในอาณาเขตตั้งแต่ 5,000 คนขึ้นไปจัดตั้งห้องสมุดประชาชนขึ้นเองได้อีกด้วย ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยห้องสมุดประชาชนอีกหลายครั้ง ทั้งนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติที่ประกาศใช้แล้วมีข้อบกพร่อง เกี่ยวกับข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณที่จะเบิกจ่ายจากภาษีอากรระดับท้องถิ่น แต่พระราชบัญญัติปี ค.ศ. 1919 ก็ได้จัดอุปสรรคดังกล่าวให้หมดไปโดยระบุให้หน่วยงานระดับ

¹Gardner, Public Library Legislation: a Comparative Study, p. 106.

²B.J. Phillips, T. Beck and A. Maltby, Public Libraries: Legislation, Administration & Finance (London: Library Association, 1977), p. 3.

³Mittal, Public Library Law: an International Survey, p. 71.

ท้องถิ่นสามารถจ่าย เงินจำนวนที่ตนต้องการ เพื่อ เป็นค่าบริการสำหรับห้องสมุดประชาชนได้ และในขณะที่เดียวกันหน่วยงานระดับชาติก็งดจ่าย เงินอุดหนุน และในพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็มิระบุข้อบังคับหรือข้อจำกัดชั้นต่ำใน เรื่องรายจ่ายด้านอาคารและพนักงาน

อย่างไรก็ดี แมว่ากฎหมายจะมีข้อที่ไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความยุ่งยากบ้าง แต่บริการห้องสมุดประชาชนของอังกฤษก็ได้เจริญก้าวหน้าขึ้น เป็นลำดับ ใน ปี ค.ศ. 1958 มีประชาชนเข้าใช้บริการห้องสมุดกว่า 12 ล้านคน และได้เพิ่มเขตให้บริการมากขึ้นกว่าปี ค.ศ. 1919 อีกหลายแห่ง ในปี ค.ศ. 1958 จำนวนหนังสือได้เพิ่มขึ้น เป็น เกินกว่า 60 ล้าน เล่ม และจำนวนหนังสือที่ให้อืมเกินกว่า 400 ล้าน เล่ม ซึ่งทำให้เห็นได้ชัดว่าห้องสมุดประชาชน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าทางสังคมในขณะนั้น¹

ในปี ค.ศ. 1957 ได้มีการพิจารณาการปฏิรูประบบราชการระดับท้องถิ่น และกระทรวงศึกษาธิการได้ เสนอจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ให้มีหน้าที่ดำเนินงานด้านห้องสมุดประชาชน คณะกรรมการดังกล่าวได้ เสนอรายงานต่อรัฐบาล และรัฐบาลได้ยอมรับข้อ เสนอในรายงานนั้น โดยแต่งตั้งกรรมการขึ้นสองคณะ เพื่อพิจารณา เรื่อง เกี่ยวกับหนังสือ บุคลากร สถานที่ และ เงินอุดหนุนจากภาษีอากร คณะกรรมการทั้งสองคณะได้รวบรวมผลการพิจารณา เสนอรายงานต่อรัฐบาล ซึ่งต่อมามีการนำรายงานฉบับนี้ เป็นพื้นฐานยกร่างกฎหมายห้องสมุดฉบับใหม่ มีชื่อว่า พระราชบัญญัติห้องสมุดประชาชนและพิพิธภัณฑ์ พ.ศ. 2507 (The Public Libraries and Museums Act 1964) และเป็นฉบับที่ใช้มาจนถึงทุกวันนี้

¹Gardner, Public Library Legislation: a Comparative Study, p. 109.

พระราชบัญญัติห้องสมุดประชาชนและพิพิธภัณฑ์ พ.ศ. 2507

(The Public Libraries and Museums Act 1964)¹

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้นำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรในปี ค.ศ. 1964 และประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1965² มีบทบัญญัติสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. บัญญัติว่าให้เป็นที่ปรึกษาของรัฐมนตรี (Secretary of State) ซึ่งปัจจุบันได้แก่รัฐมนตรีว่าการการศึกษาและวิทยาศาสตร์ (Minister for Education and Science) ที่จะควบคุมดูแลส่งเสริมและปรับปรุงบริการห้องสมุดประชาชน ซึ่งจัดโดยหน่วยงานระดับท้องถิ่นให้ดีขึ้น และเพื่อให้หน่วยงานเหล่านั้นได้ดำเนินการตามภาระหน้าที่ของตนในส่วนที่เกี่ยวกับห้องสมุดเท่าที่ได้รับอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ หน่วยงานห้องสมุดทุกแห่งจะต้องเสนอข่าวสารและอำนวยความสะดวก ตลอดจนการตรวจสอบสถานที่ห้องสมุด หนังสือ และสถิติ หรือการบันทึกข้อความเท่าที่รัฐมนตรีต้องการ เพื่อให้เพียงพอแก่การทำหน้าที่ที่ระบุไว้ในมาตรานี้

2. ให้อำนาจในการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาห้องสมุด (Library Advisory Councils) สองแห่ง หนึ่งสำหรับอังกฤษ และอีกแห่งหนึ่งสำหรับเวลส์ เพื่อให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดตั้งหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในทางห้องสมุด ไม่ว่าจะอยู่ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ หรือในเรื่องอื่น ๆ เท่าที่เห็นสมควร และให้คำปรึกษาในคำถามต่าง ๆ ที่รัฐมนตรีถามมา

บัญญัติทั้ง 2 ข้อนี้ ได้เปลี่ยนแปลงบริการของห้องสมุดทั้งหมด กล่าวคือ แทนที่หน่วยงานจำนวนหนึ่งจะรับผิดชอบเรื่องห้องสมุดประชาชนแต่เพียงลำพัง ก็ให้มีกรมกองของรัฐบาลดูแลให้หน่วยงานเหล่านั้นดำเนินการตามภาระหน้าที่ของ

¹"The Public Libraries and Museums Act 1964,"

3d ed. Halsbury's Statutes of England 9 (1971): 876-895.

²Mittal, Public Library Law: and International Survey, p. 84.

ตนให้เหมาะสมถูกต้อง ได้มีอำนาจในการตรวจสอบและรายงานคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาห้องสมุด รวมทั้งบรรณารักษ์และสมาชิกรัฐบาลท้องถิ่น ตลอดจนบรรณารักษ์
ของห้องสมุดในรูปแบบอื่น ๆ สามารถที่จะให้คำแนะนำไม่เฉพาะแต่เพียง เรื่อง
บริการห้องสมุดประชาชน แต่ในเรื่องที่เกี่ยวกับห้องสมุดระดับชาติในทาง เทคนิค
และห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้วย กล่าวโดยสรุปก็คือ การรวมบริการห้องสมุดเข้า
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในระดับชาตินั้น เป็นสิ่งที่เป็นไปได้

3. เกี่ยวกับการจัดตั้ง เขตห้องสมุดใหม่ ๆ ขึ้น เพื่อความร่วมมือกัน

(1) ในทันทีที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้รัฐมนตรีออกคำสั่งกำหนด
พื้นที่ห้องสมุดให้ทั่วทั้งอังกฤษและเวลส์

(2) ภายหลังจากการปรึกษาหารือกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายใน
เขตนั้นแล้ว ให้รัฐมนตรีจัดทำแผนงานสำหรับ เขตห้องสมุดแต่ละแห่ง โดยระบุใน
เรื่องดังต่อไปนี้

(ก) การแต่งตั้ง กำหนดหน้าที่คณะกรรมการห้องสมุดแต่ละ
เขต ประกอบด้วยบุคคลที่เป็นตัวแทนของห้องสมุดแต่ละ
แห่งใน เขตนั้น ๆ และบุคคลอื่น ๆ ที่อาจจะกำหนด
ไว้ในแผนงาน คณะกรรมการห้องสมุดมีหน้าที่จัดทำ
และควบคุมดูแลการดำเนินงาน เกี่ยวกับความร่วมมือ
ระหว่างห้องสมุดและหน่วยงานอื่น ๆ ภายในหรือภาย
นอก เขตที่มีหน้าที่ เกี่ยวกับห้องสมุด

(ข) เพื่อให้ห้องสมุดปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือความต้องการที่
กำหนดโดยคณะกรรมการห้องสมุด รวมทั้งความต้องการ
ที่จะให้หน่วยงาน เหล่านั้นจ่าย เงินสมทบ เพื่อ เป็นค่าใช้จ่าย
จ่ายของคณะกรรมการ และมีข้อกำหนดซึ่งมุ่งตรงต่อ
การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างห้องสมุดภายในหรือ
ภายนอก เขตเท่าที่รัฐมนตรี เห็นสมควร รัฐมนตรีอาจ
จะกำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาใด ๆ ซึ่งตั้งขึ้น

ภายใต้มาตรานี้ให้ความร่วมมือ ซึ่งความร่วมมือตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้หมายความว่า เพียงเฉพาะการยืมหนังสือระหว่างห้องสมุดเท่านั้น แต่หมายรวมถึงแผนงานต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งห้องสมุดอ้างอิงของเขต การแบ่งแยกความรับผิดชอบในการจัดซื้อในรูปสหกรณ์ และหน่วยงานจัดทำบัตรรายการส่วนกลาง

4. ให้ระบุว่า หน่วยงานท้องถิ่นใดบ้างที่ต้องรับผิดชอบเรื่องห้องสมุด

คือ

- (ก) คณะกรรมการจังหวัด (Council of a County) หรือเมือง (County Borough)
- (ข) คณะกรรมการ เมืองในลอนดอนและคณะกรรมการส่วนของเขตปกครองในลอนดอน
- (ค) คณะกรรมการของหน่วย เขตปกครองตนเองที่ไม่ได้เป็นเมืองหรือ เขตใน เมือง ซึ่งอาจจะเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้
 - (1) คณะกรรมการนั้น เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ทางห้องสมุดทันทีก่อนการ เริ่มใช้กฎหมายฉบับนี้
 - (2) คณะกรรมการที่ได้รับอนุมัติโดยรัฐมนตรีภายใต้

มาตรา 6 (3)

และหน่วยงานระดับท้องถิ่นอื่นใดที่เป็นหน่วยงานห้องสมุดก่อนการใช้บังคับพระราชบัญญัติฉบับนี้ ย่อมหมดสภาพการ เป็นห้องสมุดทันทีที่มีการใช้บังคับพระราชบัญญัติฉบับนี้ ภาระหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวข้างต้นนี้ ต้องปฏิบัติภายในเขตห้องสมุดซึ่งในพระราชบัญญัตินี้อ้างอิง ประกอบด้วย เขตพื้นที่ปกครองของหน่วยงานนั้น ๆ หรือ

- (ก) ในกรณีของคณะกรรมการจังหวัด (County Council) ประกอบด้วย เขตปกครองของคณะกรรมการนั้น แต่ไม่รวมเขตห้องสมุดของหน่วยงานท้องถิ่นอื่น ๆ หรือ

(ข) ในกรณีของคณะกรรมการร่วม (Joint Board) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามข้อ 5 ที่จะกล่าวต่อไป ย่อมประกอบด้วยเขตพื้นที่ซึ่งถ้าหน่วยงานที่เข้าร่วมในคณะกรรมการร่วมนั้น เป็นหน่วยงานห้องสมุดที่ย่อมรวมกัน เป็นพื้นที่ของคณะกรรมการร่วมนั้น และคณะกรรมการร่วมดังกล่าวอาจใช้อำนาจหน้าที่ภายนอกเขตห้องสมุดของตนหากเห็นสมควร

5. บัญญัติถึงการวางรูปแบบของคณะกรรมการร่วมในรายละเอียด และการยุบเลิกด้วยถ้าจำเป็น โดยความจริงแล้วได้มีการยับยั้งการใช้บังคับพระราชบัญญัติข้อนี้ไว้ก่อน เพราะเหตุว่าตามรายงาน เรื่องการปฏิรูปรัฐบาลส่วนท้องถิ่นฉบับของเรดคลีฟ โมด (Redcliffe Maud)¹ ได้เสนอให้มีการจัดตั้งหน่วยงานอเนกประสงค์ชั้น 58 แห่ง สำหรับท้องที่มีประชากรระหว่าง 250,000 คน ถึง 1,000,000 คน ซึ่งหน้าที่ของหน่วยงานเหล่านี้ได้รวมถึงบริการห้องสมุดประชาชนด้วย รายงานดังกล่าวแล้วนี้ได้ประสงค์จะให้ เป็นพื้นฐานของกฎหมายในปี ค.ศ. 1973 โดยได้เสนอแนะโครงสร้างของห้องสมุดประชาชนให้อยู่ในพื้นที่ที่กว้างออกไปอีก และหากได้ออก เป็นกฎหมายใช้บังคับตามข้อ เสนอนี้ บรรดา เมืองใหญ่ ๆ หลายแห่งก็จะหมดอำนาจในการดำเนินงานบริการห้องสมุดประชาชนของตน การปฏิรูป เช่นว่านั้นจะล้ม เลิกจังหวัดและ เมืองในปัจจุบันในด้านการปกครองด้วย ซึ่งในการนี้ยอมกระทบถึงข้อ 6 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

6. ได้กำหนดจำนวนขั้นต่ำของประชากรไว้ 40,000 คน ซึ่งถ้าในเขตใดมีประชากรต่ำกว่านี้แล้ว ห้องสมุดที่มีอยู่จะต้องแสดง เหตุผลอันสมควรที่จะคงใช้อำนาจของตน หรือสละอำนาจนั้นให้แก่คณะกรรมการตำบลหรือคณะกรรมการร่วม แต่ยังไม่ปรากฏว่าได้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดนี้

¹Gardner, Public Library Legislation: a Comparative Study, p. 113.

7. บัญญัติถึงหน้าที่โดยทั่วไปของหน่วยงานห้องสมุด

(1) ให้หน่วยงานห้องสมุดทุกแห่งมีหน้าที่โดยทั่วไปในการจัดให้มีบริการห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพ สำหรับบุคคลทั้งปวงซึ่งประสงค์จะใช้บริการดังกล่าว อ่านาจอหน้าที่ในการจ้างพนักงานเพื่อจัดให้มีและรักษาไว้ซึ่งอาคาร อุปกรณ์หนังสือ และวัสดุอื่น ๆ และเพื่อทำสิ่งอื่น ๆ เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ในเงื่อนไขที่ว่าแม้หน่วยงานห้องสมุดจะมีอำนาจในการอำนวยความสะดวก ในการให้ยืมหนังสือและวัสดุอื่น ๆ แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หน่วยงานนั้นก็มิได้มีหน้าที่ตามอนุमतรานี้ที่จะอำนวยความสะดวกในการยืมหนังสือและวัสดุอื่น ๆ ให้แก่บุคคลอื่นที่มีได้มีภูมิลำเนาอยู่อาศัย หรือทำงานอยู่ใน เขตห้องสมุดของหน่วยงานนั้น หรือผู้ซึ่งได้รับการศึกษา เต็มเวลาภายใน เขตนั้น

(2) การจัดห้องสมุด หน่วยงานห้องสมุดจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการจัดห้องสมุดและวิธีการในการจัด

(ก) จัดไว้จะโดยการสะสมจำนวนหนังสือหรือจะจัดยืมโดยการตกลงกับหน่วยงานแห่งอื่น หรือจะโดยวิธีที่เหมาะสมอื่นใด ให้มีหนังสือ สิ่งตีพิมพ์อย่างอื่น รูปภาพ แผ่นเสียง फिल्म และวัสดุอย่างอื่น ๆ มีเป็นจำนวนมากพอสำหรับสนองความต้องการ โดยทั่วไป และความต้องการพิเศษทั้งของ เด็กและผู้ใหญ่ที่จะยืมหรืออ้างอิง ทั้งนี้ต้องมีจำนวนเพียงพอในทุกสาขาวิชา

(ข) สนับสนุนให้ทั้งผู้ใหญ่และ เด็กให้ใช้ประโยชน์ เต็มที่ในบริการห้องสมุด และให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด จัดให้มีบรรณานุกรมและข่าวสารอื่น ๆ ตามที่มีผู้ใช้ห้องสมุดต้องการ และ

(ค) ใน เรื่องที่เกี่ยวกับภาระหน้าที่ของหน่วยงานห้องสมุด และหน่วยงานอื่น ซึ่งมีภาระหน้าที่ภายใน เขตห้องสมุด ต้องจัดให้มีความร่วมมืออย่าง เต็มที่ระหว่างบุคคลที่ได้ดำเนินงานตามภาระหน้าที่ เหล่านั้น

8. บัญญัติเกี่ยวกับข้อจำกัดในเรื่องการเรียกเก็บเงินสำหรับการใช้ห้องสมุดดังนี้

(1) นอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ ห้ามหน่วยงานห้องสมุดเรียกเก็บค่าสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับห้องสมุดทั้งปวงที่ตนจัดขึ้น เว้นแต่หน่วยงานห้องสมุดแห่งหนึ่งจะเรียกเก็บจากอีกแห่งหนึ่งได้ แต่จะเรียกเก็บจากประชาชนไม่ได้

(2) หน่วยงานห้องสมุดแห่งหนึ่งสามารถเรียกเก็บเงินจำนวนไม่เกินจำนวนที่กำหนด ที่ได้อนุญาตไว้ ในกรณีนี้ห้องสมุดต้องแจ้งให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งทราบ ว่า หนังสือหรือวัสดุที่สำรองไว้สำหรับเขานั้นได้มีให้บริการแล้ว หรือ ในการเรียกค่าปรับจากผู้ที่ไม่นำหนังสือหรือสิ่งของมาคืนตามกำหนด

(3) หน่วยงานห้องสมุดอาจจะเรียกเก็บเงินสำหรับการขอยืมสิ่งใด ๆ เว้นแต่ที่ระบุไว้ในข้อ 7 (1) ข้างต้น ซึ่งห้องสมุดมีหน้าที่ให้ยืมหนังสือแก่บุคคลนั้น โดยไม่เรียกเรื่องเงินค่าบริการในการให้ยืมวัสดุห้องสมุดได้แก่หนังสือหรือวารสาร จุลสาร หรือสิ่งอื่นที่คล้ายคลึงกัน สำเนารูปถ่ายหรือสำเนาอย่างอื่น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนของสิ่งที่ว่านั้น

(4) หน่วยงานห้องสมุดอาจจะเรียกเก็บเงินเป็นค่าทำบัตรรายการหนังสือ หรือตราชนิดอื่น ๆ หรือสิ่งอื่นที่คล้ายคลึงกัน ในเมื่อสิ่งเหล่านั้นจะกลายเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ขอใช้บริการนั้น

(5) หน่วยงานห้องสมุดอาจจะเรียกเก็บเงินจากบุคคลใด ๆ เป็นค่าบริการที่นอกเหนือไปจากค่าบริการปกติของห้องสมุดนั้นได้ ข้อนี้เป็นที่แน่ชัดว่าไม่ให้มีการเรียกเก็บเงินสำหรับการยืมหนังสือ หรือวัสดุที่คล้ายคลึงกันจากบุคคลที่อยู่ในเขตห้องสมุดนั้น ๆ

ในข้อนี้ยังได้ระบุถึงการเรียกเก็บเงินสำหรับการจองโดยเฉพาะ หรือการไม่ได้รับหนังสือคืน ซึ่งอย่างไรก็ตาม ไม่มีการอนุญาตโดยเฉพาะเจาะจงให้เรียกเก็บเงินสำหรับค่าหนังสือที่ทำสูญหาย หรือ เสียหาย แต่อาจเรียกเก็บเงินได้จากผู้อ่านที่มีได้อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเรียกเก็บโดย

ตรงหรือ โดยผ่านหน่วยงานห้องสมุดซึ่งผู้นั้นอาศัยอยู่และอาจ เรียก เก็บ เงินสำหรับบริการอย่างอื่นที่นอกเหนือไปจากบริการปกติของห้องสมุด

อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้เสรีภาพแก่หน่วยงานที่ปฏิบัติงานวินิจฉัยเองว่า จะควร เรียก เก็บ เงินผู้ใดสำหรับบริการอย่างไร และตามข้อเท็จจริงหน่วยงานหลายแห่งก็ได้ เรียก เก็บ เงินสำหรับการให้ยืมแผ่นเสียงหรือ เรียก เก็บ เงินจากผู้ยืม ซึ่งมีได้อยู่ในท้องถิ่นนั้น ถึงแม้ว่าจะมีอำนาจที่จะกำหนดจำนวนเงินที่อนุญาตให้ เรียก เก็บได้สำหรับค่าบริการพิเศษหรือค่าปรับหนังสือ เกินกำหนดก็ตาม

9. บัญญัติ เกี่ยวกับ เงินสมทบและ เงินอุดหนุน

(1) หน่วยงานห้องสมุดอาจจะจ่าย เงินสมทบเพื่อ เป็นค่าใช้จ่ายของหน่วยงานห้องสมุดแห่งอื่น หรือบุคคลอื่นใดที่ให้บริการห้องสมุดแก่ประชาชน

(2) รัฐมนตรีอาจจะจ่าย เงินอุดหนุนให้แก่บุคคลใด ๆ ซึ่งเป็นผู้เก็บรักษาบัตรรายการหนังสือ หรือตวรรษที่มีห้องสมุดจากแห่งอื่นมาร่วมใช้ ข้อนี้ได้บัญญัติให้มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำมีบริการข่าวสารทางเทคนิค และได้รับอนุญาตให้จ่าย เงินอุดหนุนแก่หน่วยงานกลาง เช่น หอสมุดแห่งชาติ

10. บทบัญญัติข้อนี้ครอบคลุมถึงอำนาจของรัฐมนตรี ในกรณีที่หน่วยงานห้องสมุดกระทำผิดหน้าที่ภายใต้กฎหมายนี้ ถ้าหากมีคำร้องเรียนว่า หน่วยงานห้องสมุดแห่งใดมิได้ปฏิบัติหน้าที่ หรือรัฐมนตรีมีความเห็นว่าควรจะมีการสืบสวนและมีการวางระเบียบวิธีปฏิบัติซึ่งในกรณีที่ปฏิบัติผิดระเบียบมาก ก็อาจมีการโอนอำนาจไปให้แก่หน่วยงานห้องสมุดแห่งอื่น หรือรัฐมนตรี เป็นผู้ใช้อำนาจนั้น เสียเอง

สำหรับข้ออื่น ๆ ของกฎหมายฉบับนี้ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการให้คำจำกัดความ เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้การใช้กฎหมายฉบับนี้ และในบางส่วนก็ครอบคลุมถึงพิพิธภัณฑ์และห้องแสดงภาพ นอกจากข้อยกเว้นที่สำคัญ 3 ข้อคือ

1. ให้อำนาจหน่วยงานระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานห้องสมุดจัดซื้อที่ดินใด ๆ ที่จำเป็นแก่วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติภาระหน้าที่ภายใต้กฎหมายนี้ และในกรณีดังกล่าวให้นำกฎหมายว่าด้วยการจัดหาที่ดินมาใช้บังคับ
2. เกี่ยวกับการใช้สถานที่เพื่อกิจการทางการศึกษาหรือวัฒนธรรม และให้อยู่ในดุลพินิจของหน่วยงานในระดับท้องถิ่น เป็นผู้พิจารณาอนุญาต
3. บัญญัติว่าให้เบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายที่รัฐมนตรีจ่ายไปเพื่อวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้จากเงินที่ได้รับจากรัฐสภา และได้จากเงินอุดหนุนจากเงินภาษี หรือเงินช่วยเหลือสมทบตามกฎหมายเกี่ยวกับรัฐบาลท้องถิ่นในอังกฤษและเวลส์

เดนมาร์ก

เดนมาร์ก เป็นประเทศที่ปกครองโดยพระมหากษัตริย์ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ มีสภาเดียวคือ สภาผู้แทนราษฎร มีสมาชิก 179 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี สมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งโดยผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว จากการสำรวจของรัฐบาลเมื่อปี ค.ศ. 1975 ปรากฏว่าเดนมาร์กมีประชากรประมาณ 5,150,000 คน¹

การปกครองนับแต่เดือนเมษายน ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา เดนมาร์กแบ่งออกเป็น 14 มณฑล² (County) แต่ละมณฑลมีสภา (County Council) ซึ่งมีสมาชิกไม่เกิน 15 คน สภาเป็นผู้ควบคุมดูแลจังหวัด (Commune) แต่ไม่มีหน้าที่ในการบริหาร อำนาจส่วนใหญ่แม้แต่ในเรื่องการศึกษาขั้นต้นก็อยู่ในมือของ

¹"Denmark," The World Almanac and Book of Facts (1977): 528.

²Gardner, Public Library Legislation: a Comparative Study, p. 75.

จังหวัด ซึ่งมีทั้งหมดมากกว่า 1,100 แห่ง จากการปฏิรูปรัฐบาลท้องถิ่น ทำให้จำนวนจังหวัดในปัจจุบันลดลงเหลือ 277 แห่ง (เมืองโคเปนเฮเกนและเมืองเฟรเดอริกส์เบิร์กมีฐานะต่างจากจังหวัดอื่น ๆ) ทุกจังหวัดมีเจ้าหน้าที่บริการห้องสมุดรวมอยู่ด้วย

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ หลักสูตร 7 ปี และเป็นการศึกษาให้เปล่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นต้นเป็นการเตรียมนักเรียนให้สอบเข้ามหาวิทยาลัย จัดโดยรัฐบาลท้องถิ่นหรือรัฐบาลกลาง นักเรียนที่จบระดับประถมศึกษาอาจจะเข้าเรียนต่อในโรงเรียนฝึกอาชีพ (Practical Education) ซึ่งใช้เวลาศึกษา 3 ปีก็ได้ หรือเรียนจบปีที่ 2 แล้วย้ายไปเรียนวิชาที่มีหลักสูตร 3 ปี เพื่อเตรียมศึกษาในมหาวิทยาลัยก็ได้ ส่วนระดับอุดมศึกษานั้น เดนมาร์กมีมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ส่วนใหญ่จะสอนเน้นหนักในทางวิทยาศาสตร์และเทคนิค

ความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วยห้องสมุด เดนมาร์ก

เดนมาร์ก เป็นประเทศที่ได้ชื่อว่ามีระบบห้องสมุดประชาชนที่เจริญก้าวหน้ามาก ห้องสมุดประชาชน เดนมาร์ก เริ่มมีมาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 18¹ ในระยะนั้นพระหรือนักบวชได้จัดห้องสมุดขึ้นในเขตวัด สะสมหนังสือทางเกษตรกรรม หนังสือศาสนาและประวัติศาสตร์ มีนวนิยายบ้าง ในปี ค.ศ. 1814 เดนมาร์กได้ปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ ทำให้ประชาชนสนใจการอ่านหนังสือมากขึ้น สถิติห้องสมุดประชาชนในเดนมาร์ก ในปี ค.ศ. 1885 ปรากฏว่าในจำนวนเขตวัด 1,697 แห่ง มีห้องสมุดจำนวน 1,068 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นห้องสมุดที่ตั้งขึ้นหลังปี ค.ศ. 1860 จำนวน 700 แห่ง และมี 368 แห่ง เท่านั้นที่เป็นห้องสมุดของวัด

¹P. Kirkegaard, "Denmark, Libraries in," Encyclopedia of Library and Information Science 6 (1971): 577.

ห้องสมุดประชาชนในเมืองตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1769 นับว่ามีวิวัฒนาการเข้ามา จะเห็นว่าในปี ค.ศ. 1885 มี 8 เมืองเท่านั้นที่มีห้องสมุด (ยกเว้นเมืองโคเปนเฮเกนซึ่งมีห้องสมุดประชาชน 6 แห่ง) ในขณะที่เดียวกันห้องสมุดประชาชนในชนบทดูเหมือนจะมีความเจริญมากกว่า เพราะรัฐบาลให้ความสำคัญสนับสนุนจัดตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1800 ชาวนาได้เปลี่ยนสภาพจากคนชั้นต่ำ กลายเป็นเจ้าของที่ดินใหญ่โต มีอิสระและเชื่อมั่นในตนเอง ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญในปี ค.ศ. 1849 ชาวนาก็ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

ห้องสมุดในเขตวัดนั้นได้ทวีความสำคัญขึ้นทีละน้อยในด้านวิวัฒนาการทางการศึกษาและทางวัฒนธรรม จนรัฐบาลเห็นว่าควรรับผิดชอบห้องสมุดเหล่านี้ จึงเริ่มให้เงินอุดหนุนเล็ก ๆ น้อย ๆ ในปี ค.ศ. 1882 และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนในปี ค.ศ. 1897 รัฐบาลเห็นว่าควรแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลการใช้จ่ายเงิน ทำให้เอ แชค สตี้น เบิร์ก (A. Schack Steenberg)¹ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในงานห้องสมุดเดนมาร์ก เขาได้เดินทางไปดูงานห้องสมุดในประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ได้ศึกษาวิธีการ องค์การ เป้าหมายของงานห้องสมุด ซึ่งเหมาะสมกับความต้องการของชาวเดนมาร์ก และขั้นตอนในการพัฒนาห้องสมุด แล้วเริ่มปรับปรุงบริการห้องสมุดในจังหวัดให้ดีขึ้น สตี้น เบิร์กได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนแก่รัฐบาล ได้ทำงานร่วมกับโทมัส ดอสซิง (Thomas Dossing) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่คนหนึ่งของห้องสมุดชาติที่อาร์ฮุส (State Library at Arhus) และ เอช โอ แลงก์ (H.O. Lange) บรรณารักษ์ของห้องสมุดหลวง (Royal Library) ในโคเปนเฮเกน เขาได้นำเอาระบบการจัดหมู่ของดิวอี่มาดัดแปลงใช้อย่างง่าย ๆ การทำบัตรรายการก็ใช้ตามระบบของอเมริกัน (Anglo-American Joint Code) เป็นต้น

งานชิ้นสำคัญ คือ แลงก์ ได้เสนอแผนงานบริการห้องสมุดทั่วประเทศ ในปี ค.ศ. 1909 ในที่ประชุมบรรณารักษ์ที่อาร์ฮุสว่า เดนมาร์กจะต้องมีห้อง

¹K.C. Harrison, Libraries in Scandinavia (London: Andre Deutsch, 1969), p. 33.

สมุดขนาดใหญ่ เป็นห้องสมุดศูนย์กลาง (Centralbiblioteker)¹ ใน เมืองชั้น
เอกของแต่ละมณฑล ห้องสมุดดังกล่าวจะต้องมีหนังสืออย่างน้อย 50,000 เล่ม
จะต้องมี เจ้าหน้าที่และบรรณารักษ์ที่สำเร็จการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์มา
ดำเนินงานให้บริการแก่ห้องสมุดที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งในเมืองและในชนบท ทำให้
ให้ห้องสมุดทุกแห่งทั้งจังหวัด มณฑล และรัฐ ที่มีอยู่ได้เชื่อมโยงกันและประสานงาน
กันกับห้องสมุดเพื่อการวิจัย เป็นบริการห้องสมุดระดับชาติขึ้นได้ ไม่ว่าผู้อ่านจะ
อยู่ที่ใด จะขอยืมหนังสือจากห้องสมุดในวัด หรือในเมือง ก็จะได้หนังสือที่ต้องการ
เพราะมีระบบความร่วมมือระหว่างห้องสมุด มีการติดต่อสื่อสารถึงกันได้ ซึ่งจะทำ
ให้ห้องสมุด เป็นสื่อทางการศึกษาที่สำคัญยิ่ง

รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการห้องสมุดแห่งชาติ (State Library
Committee) ซึ่งสตีเวน เบิร์กและแลงก์ เป็นกรรมการอยู่ด้วย และได้เริ่มงานตาม
แผนที่เสนอไว้ ที่เมืองเวจเล (Vejele) และ โฮลแบก (Holbaek) ทั้งสอง
เมืองได้รับเงินช่วยเหลือแห่งละ 2,500 โครนเนอร์ปรากฏว่าได้รับความสำเร็จ
และถือ เป็นตัวอย่างต่อไปได้

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1920 เดนมาร์กได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ
ห้องสมุดประชาชน (Public Libraries Act)² ฉบับแรก โดยได้รับมติจาก
สภา เป็นเอกฉันท์ พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลให้รัฐบาลต้องจ่ายเงินช่วยเหลือห้อง
สมุด เป็นจำนวนที่แน่นอน เป็นครั้งแรกไม่เกิน 15,000 โครนเนอร์ จัดตั้งห้องสมุด
ศูนย์กลางในเมืองชั้นเอก ทำหน้าที่ช่วยเหลือห้องสมุดเล็กกว่า เช่น ให้ยืมหนังสือ
ช่วยงานเทคนิคของห้องสมุด รวมทั้งให้คำแนะนำการจัดหาหนังสือด้วย พระราช-
บัญญัติฉบับนี้ได้รับการแก้ไขต่อมาถึง 8 ครั้ง จนกระทั่งมาถึงฉบับใหม่ที่ออกในปี
ค.ศ. 1964 ซึ่ง เป็นฉบับที่ใช้ต่อมาจนปัจจุบันนี้

¹Ibid., p. 35.

²Gardner, Public Library Legislation: a Comparative Study, p. 76.

พระราชบัญญัติห้องสมุด เดนมาร์ก พ.ศ. 2507

(Public Libraries Act 1964)¹

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับในเดือน เมษายน ค.ศ. 1965 มีบทบัญญัติที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ความรู้ การศึกษา และวัฒนธรรม โดยจัดหาหนังสือและวัสดุอื่น ๆ มาให้บริการโดยไม่คิดมูลค่า

2. ห้องสมุดประชาชนประจำท้องถิ่น เป็นห้องสมุดที่ให้บริการในเขตเทศบาล หรือห้องสมุดที่อยู่ในเขตเทศบาลติดต่อกันสอง เขตขึ้นไป

ห้องสมุดจะขยายแผนกเพิ่มถ้ามีความจำเป็น เช่น เปิดด้านการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม และอื่น ๆ หรือขอความร่วมมือจากห้องสมุดอื่นก็ได้ บุคคลที่อาศัยอยู่ในประเทศ เดนมาร์กทุกคน มีสิทธิไปใช้ห้องสมุดประชาชนได้

เทศบาลแต่ละแห่งหรือจะร่วมกันก็ตาม จะต้องมียังห้องสมุดประชาชน ซึ่งมีแผนก เด็กดี เท่ากับของผู้ใหญ่

สภาเทศบาลต้องแต่งตั้งกรรมการคณะหนึ่ง ทำหน้าที่รับผิดชอบงานห้องสมุดให้ดำเนินไปด้วยดี (แต่ในกรุง โคเปน เฮ เกนนั้น ผู้บริหารของกรุง โคเปน เฮ เกน เป็นผู้จัดการห้องสมุดประชาชน)

สภาเทศบาลจะออกกฎหมายกำหนดพื้นที่ห้องสมุด การบริหารงาน การเลือกซื้อหนังสือ และจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเต็มเวลา

ห้องสมุดเอกชน ก็จะต้องมีการกำหนดพื้นที่ การบริหารงาน ฯลฯ และเจ้าของห้องสมุดเช่นกัน และจะต้องให้สมาชิกสภาเทศบาลและผู้อำนวยการห้องสมุด (Library Director) เห็นชอบด้วย

¹Denmark Laws, Statutes etc. Public Libraries Act 1964 (Copenhagen: Government Printing Office, 1964), pp. 5-22.

รัฐบาลจะให้เงินอุดหนุนแก่ระบบห้องสมุดประชาชน 1 แห่ง ในแต่ละพื้นที่ของการให้บริการ 20% ของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของห้องสมุดทั้งหมด เงินทุนที่รัฐบาลจะให้นั้นขึ้นอยู่กับการประเมินค่าใช้จ่ายซึ่งสภาเทศบาลเป็นผู้รับรองและคำนวณออกมาตามปีงบประมาณ

นอกจากค่าเช่าตามปกติ ยังมีค่าใช้จ่ายสำหรับอาคารห้องสมุดทั้งของเทศบาลและไม่ใช่เทศบาล ซึ่งอาจจะรวมไว้ในค่าใช้จ่ายเพื่อขอทุนอุดหนุนได้ และมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้แสงสว่าง และค่าทำความร้อน ค่าเฟอร์นิเจอร์ และค่าติดตั้งอุปกรณ์ในอาคารใหม่หรือที่ซ่อมสร้างใหม่

ในเขตที่ห้องสมุดยังไม่พัฒนาเต็มที่ รัฐบาลก็จะให้เงินอุดหนุนพิเศษอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งรัฐมนตรีว่าการวัฒนธรรมเป็นผู้รับผิดชอบ

ห้องสมุดที่มีบรรณารักษ์ทำงานเต็มเวลามากกว่า 1 คนขึ้นไป หัวหน้าห้องสมุดจะต้องเป็นบรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิ

ห้องสมุดที่ให้บริการในพื้นที่มีพลเมืองมากกว่า 5,000 คนขึ้นไป จะต้องมีบรรณารักษ์ทำงานเต็มเวลา และมีเสมียนช่วยด้วยซึ่งจะได้แต่งตั้งก่อนวันที่

1 เมษายน 1969

การแต่งตั้งหัวหน้าบรรณารักษ์ของห้องสมุดที่มีเจ้าหน้าที่ทำงานเต็มเวลา จะต้องได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการอำนวยการห้องสมุด ในขณะเดียวกันถ้ามีหลายห้องสมุด คณะกรรมการจะให้ผู้อำนวยการห้องสมุดแต่งตั้งเอง

3. ห้องสมุดประจำมณฑล ผู้อำนวยการห้องสมุด และคณะกรรมการห้องสมุดกระทรวงวัฒนธรรม จะเป็นผู้กำหนดว่าห้องสมุดแห่งใด เป็นห้องสมุดประจำมณฑล เพราะจะต้องมีขนาดห้องสมุดที่เหมาะสม จำนวนหนังสือ และเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุด จะต้องได้มาตรฐานที่กำหนดไว้

ห้องสมุดประจำมณฑล จะช่วยเหลือห้องสมุดประจำท้องถิ่นในมณฑลนั้น ๆ โดยให้ยืมหนังสือและเอกสารอื่น ๆ ให้คำแนะนำและช่วยเหลืองานเทคนิคที่จำเป็น

คณะกรรมการห้องสมุดประจำมณฑลใด ควรมีกรรมการผู้แทนจาก
สภามณฑลนั้นมา ร่วมด้วย

ห้องสมุดประจำมณฑล จะได้รับเงินทุน เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของ
ห้องสมุด โดยรัฐบาลจะจ่ายเงินล่วงหน้าให้ก่อน

4. ห้องสมุดโรงเรียน โรงเรียนประถมทุกแห่ง จะต้องจัดตั้งห้องสมุด
โรงเรียนขึ้นก่อน 1 เมษายน 1969 เพื่อเป็นการช่วยเหลือการศึกษาในท้องถิ่นและ
ให้ความร่วมมือกับห้องสมุดประชาชนในด้านประมาณราคา การเลือกหนังสือ และ
เทคนิคห้องสมุด

การตั้งห้องสมุดโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือการสอนในโรงเรียน และ
เพื่อกระตุ้นนักเรียนอ่านหนังสือ สภาเทศบาลจะพิจารณาว่าหนังสือสำหรับบ้าน
อาจจะยืมจากห้องสมุดโรงเรียนหรือจากแผนก เด็กในห้องสมุดประชาชน

โรงเรียนจะต้องวางแผน การบริหารห้องสมุดโรงเรียน และการให้
บริการ รวมทั้งการร่วมมือกับห้องสมุดประชาชน

หลังจากปรึกษากับคณะกรรมการห้องสมุดประชาชน คณะกรรมการ
โรงเรียนจะตั้งกรรมการห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งจะแนะนำโรงเรียนและผู้รับผิดชอบ
ห้องสมุด เกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนใน เขต เทศบาล

คณะกรรมการโรงเรียน และคณะกรรมการห้องสมุดประชาชน จะ
จัดตั้งกรรมการ เลือกหนังสือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนและแผนก เด็กของห้องสมุด
ประชาชน

ครูใหญ่ เป็นผู้แต่งตั้งครูบรรณารักษ์ให้ทำหน้าที่ในห้องสมุดโรงเรียน
โรงเรียนหลายแห่งใน เขต เทศบาลอาจจะแต่งตั้งครูบรรณารักษ์คนหนึ่ง เป็นหัวหน้า
เพื่อให้คำแนะนำแก่กรรมการสภา เทศบาล ตำแหน่งของหัวหน้าบรรณารักษ์โรงเรียน
จะได้รับเงินเดือนระดับ 6 ของโรงเรียนประถม

รัฐบาลจะให้เงินแก่ห้องสมุดโรงเรียนประถม เป็นเงิน 15% ของค่า
ใช้จ่ายในห้องสมุดโรงเรียน รัฐมนตรีว่าการศึกษา เป็นผู้กำหนดเงินจำนวนนี้ ภาย
หลังปรึกษากับกรรมการการเงินของสภาแล้ว

5. เงินอุดหนุนพิเศษ รัฐจัดสรรเงินทุนเป็นเงิน $3\frac{1}{4}$ เพอร์เซ็นต์ของเงินทุน เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานห้องสมุดเอกชน รัฐมนตรีว่าการวัฒนธรรมเป็นผู้จัดสรรเงิน 80 เพอร์เซ็นต์ อีก 20 เพอร์เซ็นต์ รัฐมนตรีว่าการศึกษาเป็นผู้จัดสรร

เงินอุดหนุนพิเศษ ซึ่งรวมอยู่ในกฎหมายการคลังประจำปี คือ เงินจัดซื้อหนังสือและเอกสารอื่น ๆ ที่เหมาะสม ค่าทำบัตรรายการ ค่าเย็บเล่ม จะจ่ายให้ห้องสมุด ซึ่งมีสาขาให้ยืมหนังสือในกองทัพ โดยกระทรวงกลาโหมจัดขึ้น เงินทุนพิเศษให้แก่ห้องสมุดพ่อค้าชาวประมง เงินทุนพิเศษให้ห้องสมุดกลางสำหรับคนป่วย วัลโรค เงินทุนซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมจะให้แก่ห้องสมุดเอกชน เพื่อจัดทำบริการพิเศษ เพื่อแก้ปัญหาการบริการของห้องสมุดประชาชนซึ่งไม้อาจจะทำได้ภายใต้กฎหมายฉบับนี้

โดยที่กระทรวงวัฒนธรรม เป็นผู้วางระเบียบว่า รัฐบาลจะจ่ายเงินให้นักเขียนชาว เดนมาร์ก เป็นรายปี 1.60 โครน เนอร์ต่อหนังสือ 1 เล่ม ซึ่งอยู่ในห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียน และรัฐบาลจะจัดสรรจาก เงิน 220,000 โครน เนอร์แก่ผู้แปลหนังสือซึ่งอยู่ในห้องสมุดทั้งสองประเภทดังกล่าว

6. ผู้ตรวจการห้องสมุด และคณะกรรมการห้องสมุด ผู้อำนวยการห้องสมุด ซึ่ง เป็นหัวหน้ากรรมการตรวจการห้องสมุด จะ เป็นผู้คำนวณและจัดสรรเงินของรัฐบาลให้แก่ห้องสมุดและให้คำแนะนำ เรื่องห้องสมุดด้วย

คณะกรรมการห้องสมุด ซึ่งผู้อำนวยการห้องสมุด เป็นประธาน จะมีสมาชิก 16 คน เป็นกรรมการ เช่น หัวหน้าบรรณารักษ์ห้องสมุดแห่งชาติที่อาวุโส ผู้อำนวยการห้องสมุดโรงเรียน ผู้อำนวยการห้องสมุด ผู้แนะนำห้องสมุด ฯลฯ

รัฐมนตรีว่าการวัฒนธรรม เป็นผู้แต่งตั้งกรรมการห้องสมุดให้ดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี

7. บทสรุป รัฐมนตรีว่าการวัฒนธรรมจะเป็นผู้เตรียมกฎกระทรวงในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ ตามคำแนะนำของผู้อำนวยการห้องสมุด และคณะกรรมการห้องสมุด หลังจากที่ได้ปรึกษาหารือกับรัฐมนตรีว่าการศึกษาวา ห้องสมุดโรงเรียนจะอยู่ที่ใด กฎกระทรวงจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้ง การบริหารงานห้องสมุดประชาชน รวมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ บุคลากร และหนังสือ

ญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่น เป็นหมู่เกาะอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิกตอนเหนือ ประกอบด้วยเกาะใหญ่ 4 เกาะ คือ ฮอนชู (Honshu) ซึ่งเป็นแผ่นดินใหญ่ เกาะฮอกไกโด (Hokkaido) เกาะคีวชู (Kyushu) และ เกาะชิโกกุ (Shikoku) นอกจากนี้มีเกาะเล็ก ๆ อีกมากมาย ปัจจุบันพลเมืองญี่ปุ่นมีประมาณ 111,930,000 คน¹

ญี่ปุ่นได้ทำสงครามกับจีน และกับรัสเซีย หลายครั้ง และเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่หนึ่งซึ่งได้เยอรมันออกจากแคว้นชานตุง (Shantung) ได้ครอบครองหมู่เกาะแปซิฟิกตามสนธิสัญญาของสันนิบาตชาติ (The League of Nations) ใน ค.ศ. 1941 ญี่ปุ่นเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่สอง โดยเริ่มสงครามกับสหรัฐอเมริกา และแพ้สงครามใน ค.ศ. 1945² นายพลแมคอาเธอร์ (General Mac Arthur) ได้นำกองทหารสัมพันธมิตร (Allied Forces) เข้ายึดครองญี่ปุ่น ต่อมาใน ค.ศ. 1951 ญี่ปุ่นได้ลงนามในสนธิสัญญากับ 48 ชาติ ซึ่งจำกัดอำนาจของญี่ปุ่นให้น้อยลง กองทหารของประเทศอื่น ๆ ได้ถอนตัวออกไป ใน ค.ศ. 1957 แต่กองทหารอเมริกันยังคงอยู่เพื่อป้องกันญี่ปุ่นต่อไป ต่อมาใน ค.ศ. 1968 สหรัฐอเมริกาได้เริ่มคืนดินแดนให้ญี่ปุ่น แต่ยังคงมีฐานทัพของสหรัฐอเมริกาในโอกินาวามาจนปี ค.ศ. 1972³

¹ "Foreign Countries - Japan," Whitaker's Almanack (1979): 890.

² "Japan," The World Almanac and Book of Facts (1977): 549.

³ "Japan," The New Encyclopaedia Britannica [Macropaedia] 10 (1978): 52.

กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของญี่ปุ่น ได้ประกาศใช้ใน เดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1947¹ ทำให้พระจักรพรรดิ เป็น เพียงสัญลักษณ์ของชาติ ไม่มีอำนาจเหนือรัฐบาล แต่ทรง เป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าผู้พิพากษาคาลสูง โดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี

สภาไดเอต (Diet) เป็นผู้มีอำนาจในการออกกฎหมาย ประกอบด้วย สภาผู้แทน และวุฒิสภา สภาผู้แทนมีสมาชิก 491 ที่นั่ง จาก 47 จังหวัด (รวมทั้ง โอกินาวา) ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี วุฒิสภามีผู้แทน 252 ที่นั่ง จากทุกจังหวัดเช่นกัน ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี ญี่ปุ่นให้ สิทธิสตรีไปออกเสียงเลือกตั้งได้ และกำหนดให้ผู้มีอายุ 20 ปี มีสิทธิลงคะแนน เลือกสมาชิกสภาได้

การศึกษาของญี่ปุ่นตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษา ปี ค.ศ. 1948² การศึกษาภาคบังคับเป็นการศึกษาให้เปล่า มี 9 ปี คือ ระดับประถมมี 6 ปี และระดับมัธยมต้นอีก 3 ปี การศึกษาระดับมัธยมปลายอีก 3 ปีนั้น เป็นการเตรียมตัวเพื่อศึกษาในชั้นสูงต่อไปซึ่งมีระดับวิทยาลัย หลักสูตร 2-3 ปี และมหาวิทยาลัย หลักสูตร 4 ปี ในปี 1975 มีมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยรวมทั้งสิ้น 933 แห่ง เป็นของรัฐบาล 112 แห่ง ของรัฐบาลท้องถิ่น 82 แห่ง และของเอกชน 737 แห่ง นักเรียนจะต้อง เรียนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย

ความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วยห้องสมุดญี่ปุ่น

กิจการห้องสมุดในประเทศญี่ปุ่นได้เริ่มมาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 7 ในช่วงเวลาศตวรรษที่ 7 ถึงต้นศตวรรษที่ 19 นั้น ยังไม่มีห้องสมุดประชาชนแบบสมัย

¹"Japan," The World Almanac and Book of Facts (1977): 549.

²"Foreign Countries - Japan," Whitaker's Almanack (1979): 891.

ใหม่¹ มีแต่ห้องสมุดส่วนตัวของพระราชวงศ์อิมพีเรียล ชุนนาง พระ และนักรบ² ห้องสมุดเหล่านี้ส่วนมากสูญสลายไป มีบางแห่งที่ยังเหลืออยู่บ้าง หลังสงครามโลกครั้งที่สอง กิจการห้องสมุดสมัยใหม่ ตามระบบห้องสมุดอเมริกันและอังกฤษจึงได้รับความนิยม จัดว่าเป็นศูนย์รวมทางการศึกษาและวัฒนธรรมของญี่ปุ่น สมาคมห้องสมุดญี่ปุ่น (Japan Library Association) มีบทบาทในการพัฒนากิจการห้องสมุดในประเทศอย่างมาก ทั้งยังได้รับความช่วยเหลือจากกองทหารสัมพันธมิตรอเมริกันส่งบรรณารักษ์อเมริกันมาช่วย ในปี ค.ศ. 1953 มีการก่อตั้งสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (Japan Society of Library) ซึ่งได้ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการห้องสมุดประชาชน และความก้าวหน้าของวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นอย่างดี

กฎหมายห้องสมุดฉบับแรกประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1899³ ให้อำนาจ เมืองหลวง เมืองอื่น ๆ และหมู่บ้านจัดตั้งห้องสมุดขึ้น ปรากฏว่าในปี ค.ศ. 1935 มีห้องสมุดประชาชนจำนวน 5,080 แห่ง แต่ได้ถูกทำลายเสียหายในสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงลดน้อยลงเหลือเพียง 3,399 แห่ง

ในปี ค.ศ. 1947 มีการร่างกฎหมายเกี่ยวกับห้องสมุดกลางแห่งชาติ (National Central Library for Japan) โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญห้องสมุดอเมริกันมาช่วย และได้ประกาศใช้กฎหมายห้องสมุดฉบับนี้ เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์

¹Shigeo Watanabe, "Japanese Public Library Development in the Meiji Period," Library Science 4 (1966): 107.

²"Japan Library Association," in Libraries in Japan, 2d. ed. (Tokyo: The Japan Library Association, 1958), p. 15.

³Mittal, Public Library Law: An International Survey, p. 135.

ค.ศ. 1948¹ ซึ่งเป็นผลให้หอสมุดแห่งชาติโตเอต (National Diet Library) และห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติ (National Parliament) มีฐานะเป็นห้องสมุดกลางแห่งชาติ และจากกฎหมายนี้ เช่นกันที่ห้องสมุดของหน่วยงานรัฐบาลที่มีอยู่ในขณะนั้น มีสภาพเป็นห้องสมุดสาขาของหอสมุดแห่งชาติโตเอตไป

ห้องสมุดสาขาจะทำหน้าที่ให้บริการแก่ห้องสมุดกลางโตเอต ให้บริการแก่ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ ให้บริการและความร่วมมือแก่ประเทศ และห้องสมุดอื่น ๆ ทั้งในและนอกประเทศ ระบบห้องสมุดสาขานี้ดำเนินงานโดยมีคณะกรรมการให้คำปรึกษาแก่หอสมุดแห่งชาติโตเอต และมีบรรณารักษ์ผู้ช่วยของหอสมุดแห่งชาติโตเอต ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการดังกล่าว

ปี ค.ศ. 1950 รัฐบาลโตประภาคใช้กฎหมายว่าด้วยห้องสมุดฉบับใหม่² ซึ่งผู้ที่ทำงานอาชีพบรรณารักษ์ไม่พอใจมาก และได้พยายามทำงานห้องสมุดของประเทศไทยให้ดีขึ้น โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีส่วนในการวางแผนห้องสมุดระดับชาติ จะจัดระเบียบการ เรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ศึกษา เรื่องสื่อที่จะติดต่อกันได้ทางความคิด และหา เครื่องกลไกมาทำงาน เทคนิคต่าง ๆ นอกจากนั้น สมาคมห้องสมุดญี่ปุ่นได้บันทึกปัญหาที่ประสบอยู่ไว้ และได้ตั้งคณะกรรมการร่างข้อแก้ไขของกฎหมายห้องสมุดปี ค.ศ. 1950 ในปี ค.ศ. 1957 มีห้องสมุดประชาชนซึ่งเป็นที่ยอมรับจำนวน 725 แห่ง และแม้จะมีกฎหมายที่ตั้ง เกณฑ์อาชีพบรรณารักษ์ว่าจะต้องมี ความสามารถและการศึกษาสูง แต่ในจำนวนบรรณารักษ์ที่ได้รับการอบรมมา 4,000 คนนั้นมีบรรณารักษ์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพียง 1,670 คน ปี ค.ศ. 1966 ญี่ปุ่นมีห้องสมุดประชาชน 791 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นห้องสมุดใหญ่ 724 แห่ง ห้องสมุดสาขา 67 แห่ง นอกจากนั้นยังมี ห้องสมุดเคลื่อนที่ (Book Mobiles) 70 คัน ห้องสมุดเคลื่อนที่บริการตามจุด (Mobile Library Service Points)

¹Ibid.

²Ibid., p. 136.

9,016 แห่ง ในปี ค.ศ. 1968 จำนวนห้องสมุดประชาชนได้เพิ่มขึ้นเป็น 825 แห่ง แต่เป็นที่น่าสังเกตุว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐานของห้องสมุดทางตะวันตก¹ โดยเฉพาะจำนวนหนังสือที่ให้อืม และห้องสมุดสาขาที่ยังมีจำนวนน้อยเกินไป

กฎหมายห้องสมุดญี่ปุ่น พ.ศ. 2493

(Japanese Library Law 1950)²

กฎหมายว่าด้วยห้องสมุดฉบับนี้ ได้ยกร่างขึ้นให้สอดคล้องกับมาตรา 9 ของกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาทางสังคม ฉบับปี ค.ศ. 1949 ซึ่งมีความว่า ห้องสมุดจะต้องจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการศึกษากทางสังคม และถ้าจำเป็นก็จะต้องตรากฎหมายเฉพาะเพิ่มเติมขึ้น กฎหมายว่าด้วยห้องสมุดญี่ปุ่น มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ เพื่อจัดตั้งและส่งเสริมพัฒนาการห้องสมุด ซึ่งจะเชิดชูการศึกษา วัฒนธรรมของประเทศให้สอดคล้องกันกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาทางสังคม

2. การจัดตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่น และนิติบุคคลจะต้องจัดตั้งห้องสมุดขึ้น เพื่อช่วยให้การศึกษาดำเนินไปอย่างสะดวก ห้องสมุดที่ส่วนราชการจัดตั้งขึ้น เรียกว่า ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดที่นิติบุคคลจัดตั้งขึ้น เรียกว่า ห้องสมุดเอกชน

3. หน้าที่ของห้องสมุด คือ รวบรวม จัดเก็บหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และข้อมูลที่จำเป็น เพื่อให้บริการแก่ผู้มาใช้ ได้ศึกษา ค้นคว้าวิจัย พักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ

¹George Chandler, Libraries in the East

(London: Seminar Press, 1971), p. 133.

²Ibid., pp. 133-137.

4. การจัดการบริการของห้องสมุด จะต้องคำนึงถึงสภาพของท้องถิ่น และความต้องการของประชาชน ต้องช่วยเหลือการศึกษาของโรงเรียน และ ประโยชน์ของประชาชน ต้องรวบรวมผลงานทุกด้านของท้องถิ่น จะต้อง มีบุคลากรที่มีความรู้และสามารถให้คำแนะนำ เกี่ยวกับวัสดุห้องสมุดแก่ผู้มาใช้

บริการของห้องสมุด ได้แก่ การให้ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด ประชาชน และห้องสมุดแห่งชาติโต เอต ติดต่อกับบุคคลในท้องถิ่น และโรงเรียน จัดตั้งห้องสมุดสาขา ศูนย์อ่านหนังสือ ศูนย์รับจ่ายหนังสือ ห้องสมุดเคลื่อนที่

จัดให้มีการหมุนเวียนหนังสืออ่าน การสัมมนา การประชุม การ จัดฉายภาพยนตร์ นิทรรศการ

จัดบริการข่าวสารอ้างอิง เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ

ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน พิพิธภัณฑ์ กาลาประชาคม สถาบัน

วิจัย ฯลฯ

5. บุคลากรห้องสมุด คือ บรรณารักษ์ ซึ่งทำงานด้านเทคนิคต่าง ๆ ของห้องสมุด และผู้ช่วยบรรณารักษ์จะช่วยบรรณารักษ์ทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้ มีการกำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้

5.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และสำเร็จการอบรม

บรรณารักษ์หลักสูตรระยะสั้น

5.2 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และเรียนวิชาบรรณารักษ์

ในหลักสูตรนั้นด้วย

5.3 ผู้ช่วยบรรณารักษ์ซึ่งมีความชำนาญงานมากกว่า 3 ปี และ

สำเร็จการอบรมบรรณารักษ์

คุณสมบัติของผู้ช่วยบรรณารักษ์ ได้แก่ ผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นบรรณารักษ์

ดังกล่าวแล้ว และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมตอนปลายซึ่งสำเร็จการอบรม

บรรณารักษ์

หลักสูตรการอบรมบรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษณ์ มหาวิทยาลัย เป็นผู้จัด เช่น คณะครุศาสตร์ หรือ คณะศิลปศาสตร์ หรือการจัดการสอบโดยคณะกรรมการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื้อหาในหลักสูตรและจำนวนหน่วยกิต และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการอบรมนี้ต้องอยู่ในคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ

6. การบริหารงาน คณะกรรมการการศึกษาจังหวัดควร เชิญคณะกรรมการการศึกษาของ เมืองและหมู่บ้านมาร่วมงานจัดทำสัปดาห์ บริการการยืมของห้องสมุดเคลื่อนที่ ฯลฯ

รัฐบาลควรมอบหนังสือราชกิจจานุเบกษา (Official Gazette) จำนวน 2 ชุด และสิ่งพิมพ์อื่นที่โรงพิมพ์รัฐบาลจัดพิมพ์ ให้แก่ห้องสมุดประจำชนทุกแห่ง องค์กรของรัฐ และท้องถิ่นควรให้ข่าวสารโดยไม่คิดมูลค่าแก่ห้องสมุดประจำชน เมื่อขอไป

การจัดตั้งห้องสมุดประจำชน จะต้องตั้งโดยกฎหมายของท้องถิ่นนั้น ๆ

7. การดำเนินงานในห้องสมุด ห้องสมุดประจำชนแต่ละแห่งจะต้องมีหัวหน้า และบุคคลอื่น ๆ เลขาการและผู้ทำงานด้านเทคนิค ตามที่คณะกรรมการการศึกษาของท้องถิ่นที่จัดตั้งห้องสมุดขึ้นกำหนดไว้

หัวหน้าห้องสมุด จะต้องดูแลงานห้องสมุดและควบคุมบุคลากรให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ หัวหน้าของห้องสมุดซึ่งจัดตั้งโดยผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ จะต้อง เป็นบรรณารักษ์ ถ้า เป็นห้องสมุดในเมืองใหญ่ จะต้อง เป็นบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 3 ปี

8. ห้องสมุดประจำชน จะต้องมีความกระตือรือร้นดูแลการทำงาน ของห้องสมุดและ เสนอความคิด เห็นให้หัวหน้าห้องสมุดรับไปดำเนินการ

คณะกรรมการการศึกษาของท้องถิ่น จะ เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการห้องสมุดจากผู้แทนโรงเรียนในท้องถิ่นที่ห้องสมุดตั้งอยู่ ผู้แทนองค์กร สำนักงาน

สมาชิกคณะกรรมการให้คำปรึกษาทางการศึกษา สมาชิกคณะกรรมการปกครอง
ผู้มีวุฒิและประสบการณ์

9. ห้องสมุดประชาชน จะต้องให้บริการโดยไม่คิดค่าบริการใด ๆ

10. รัฐมนตรีว่าการศึกษา จะต้องสร้างมาตรฐานการดำเนินงานห้อง
สมุดประชาชน และ เผยแพร่แก่คณะกรรมการการศึกษา เพื่อจะได้เน้นแนว และ
ชี้แจงให้ประชาชนทราบ

กระทรวงศึกษาธิการ ต้องตั้งมาตรฐานซึ่งห้องสมุดที่จะได้รับเงิน
อุดหนุน จะต้องมิ

โดยที่งบประมาณมีจำกัด. รัฐจะจ่ายเงินอุดหนุนให้เป็นค่าใช้จ่าย
สิ่งอำนวยความสะดวกและครุภัณฑ์ห้องสมุดแก่ท้องถิ่นที่จัดตั้งห้องสมุดขึ้น เมื่อได้รับ
เงินอุดหนุนแล้ว รัฐมนตรีว่าการศึกษาก็จะเป็นผู้ตรวจสอบว่า ห้องสมุดในท้องถิ่น
นั้น ๆ ได้มาตรฐานหรือไม่ ห้องสมุดจะได้รับเงินอุดหนุนเมื่อถึงมาตรฐานเท่านั้น

รัฐอาจจะไม่จ่ายเงินอุดหนุนในปีงบประมาณใหม่ให้อีก และอาจ
จะเรียกเงินอุดหนุนคืน ถ้าห้องสมุดทำการขัดแย้งต่อพระราชบัญญัติฉบับนี้ หรือผู้
บริหารท้องถิ่นได้ทำการ เป็นปฏิปักษ์ต่อ เจื่อนไขของการให้เงินอุดหนุน หรือผู้บริหาร
ท้องถิ่นได้รับเงินอุดหนุนโดยวิธีการผิด

11. ห้องสมุดเอกชน คณะกรรมการการศึกษาของ เมืองอาจจะขอ
รายงานจากห้องสมุดเอกชน เพื่อ เตรียมเอกสารแนะนำ เพื่อสำรวจและวิจัย และ
ให้คำแนะนำทางวิชาชีพและ เทคนิค และการจัดตั้งห้องสมุด ถ้ามีผู้ขอไป

รัฐและผู้บริหารท้องถิ่นจะไม่เข้าไปยุ่ง เกี่ยวกับงานของห้องสมุด
เอกชน หรือให้เงินอุดหนุนใด ๆ แก่บุคคลที่จัดตั้งห้องสมุด

ห้องสมุดเอกชนอาจจะ เรียก เก็บ เงินค่าสมัครและอื่น ๆ จากผู้มา
ใช้วัสดุห้องสมุดได้

สิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียอาคเนย์ มีดินแดนอันประกอบด้วยตัวเกาะสิงคโปร์และเกาะเล็ก ๆ ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงอีก 54 เกาะ รวมเนื้อที่ทั้งสิ้น 226 ตารางไมล์¹ อยู่ห่างใต้ของแหลมมลายูอันเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของมาเลเซีย สิงคโปร์เคยเป็นอาณานิคมของอังกฤษมาก่อนและเพิ่งได้รับเอกราชเมื่อปี ค.ศ. 1959 และเมื่อวันที่ 16 กันยายน 1963 ได้เข้าร่วมกับสหพันธรัฐมลายู ซาบาห์(บอเนียวเหนือ) และซาราวัก ซึ่งต่างก็เคยเป็นดินแดนในอาณัติของอังกฤษเหมือนกัน ก่อตั้งประเทศใหม่เรียกว่า สหพันธรัฐมาเลเซีย แต่สิงคโปร์ได้แยกตัวออกมาเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม ค.ศ. 1965 เรียกตัวเองว่าเป็นสาธารณรัฐสิงคโปร์

ในด้านการปกครองนั้น สิงคโปร์เป็นประเทศประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุข มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำในด้านการบริหาร พลเมืองประกอบไปด้วยคนเชื้อชาติต่าง ๆ มีทั้ง มาเลย์ จีน อินเดีย ปากีสถาน ลังกา และชาวตะวันตกอื่น ๆ ใช้ภาษาต่างกันและนับถือศาสนาต่างกัน มีวัฒนธรรมที่ต่างกันออกไป ศาสนาที่นับถือได้แก่ อิสลาม คริสต์ พุทธ ฮินดู ลัทธิขงจื้อ และเต๋า ส่วนภาษาที่ใช้กันมาชและถือเป็นภาษาราชการมี 4 ภาษา ได้แก่ อังกฤษ จีน(แมนดาริน) มาเลย์ และทมิฬ² รัฐบาลได้จัดให้มีการศึกษาภาคบังคับซึ่งให้เปล่า เป็นระยะเวลา 6 ปี ตั้งแต่อายุ 6 - 12 ปี ได้จัดสอนทั้ง 4 ภาษา พ่อแม่มีอิสระในการเลือกภาษาให้ลูกเรียนอย่างไรก็ได้ ไม่จำกัดเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา เพศ และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนั้นรัฐบาลยังได้กำหนดไว้ด้วยว่า

¹"Singapore," The World Almanac and Book of Facts (1977): 568.

²"Singapore," Encyclopaedia Britannica [Macropaedia] 16 (1978): 786.

เด็กทุกคนจะต้องเรียน 2 ภาษา โดยหนึ่งในสองภาษานั้น ต้องเป็นภาษาอังกฤษ กล่าวคือ ถ้าเลือกเรียนสายภาษาอังกฤษก็ต้องเรียนภาษาอื่นอีก 1 ภาษา เป็นภาษาที่สอง แต่ถ้าเลือกเรียนสายภาษาอื่นก็ต้องเรียนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สอง การศึกษาใช้ระบบ 6 - 3 - 2 สำหรับการศึกษาในระดับสูงขึ้นไปซึ่งมีทั้งมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยอาชีวศึกษานั้น สอนเป็น 2 ภาษา คือ อังกฤษกับจีน ซึ่งการเรียนในชั้นอุดมศึกษานี้สามารถสนองความต้องการของคนในชาติได้ทั่วถึง

ในปัจจุบันมีประชากร 2,250,000 คน (ประมาณเมื่อปี 1975)¹ ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 9867.3 คนต่อตารางไมล์ เป็นจีน 74 เปอร์เซ็นต์ มาเลเซีย 14 เปอร์เซ็นต์ และอินเดีย 11 เปอร์เซ็นต์² ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยอายุต่ำกว่า 21 ปี

ในขณะนี้ สิงคโปร์กำลังรณรงค์ในเรื่องการไม่รู้หนังสือของประชาชน จำนวนประชากรที่ไม่รู้หนังสือโดยเฉลี่ยมีอัตราประมาณร้อยละ 30 ห้องสมุดอันเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับงานด้านนี้กำลังได้รับการส่งเสริมอย่างมาก ซึ่งก็ได้ผล เพราะสิงคโปร์เป็นประเทศเล็ก ประชาชนรวมกันอยู่เป็นกลุ่มก้อน และเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจดีเยี่ยมจากการค้าและอุตสาหกรรม ทำให้มีเงินทุนเพียงพอ

ความเป็นมาของกฎหมายหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์

หอสมุดแห่งชาติของสิงคโปร์มีประวัติย้อนหลังไปถึงปี ค.ศ. 1823 เมื่อเจ้าหน้าที่ของบริษัทอินเดียตะวันออกซึ่งยึดครองเกาะสิงคโปร์อยู่ในขณะนั้น ได้จัดตั้งสถาบันการศึกษาขึ้น ชื่อ สถาบันสิงคโปร์³ (Singapore Institute)

¹"Singapore," The World Almanac and Book of Facts, p. 568.

²Ibid, p. 569.

³Lucile Hatche, "The Singapore National Library," Journal of Library History 7 (October, 1972): 342.

(ปัจจุบันคือ Raffles Institute) โดยมีจุดมุ่งหมายจะให้ เป็นแหล่งศึกษา
 วรรณกรรมของทางตะวันตก และในสถาบันแห่งนี้ก็มีห้องสมุดสำหรับใช้กันคว่ำ เป็น
 ห้องสมุดที่ต้อง เสียค่าบำรุง ห้องสมุดแห่งนี้ในครั้งแรก เรียก ห้องสมุดสิงคโปร์
 (Singapore Library) ได้ดำเนินการมาจนกระทั่งปี ค.ศ. 1887 รัฐบาลก็
 ได้เข้าดำเนินการ โดยได้รวมกิจการห้องสมุดไว้กับพิพิธภัณฑน์ จนถึงปี ค.ศ. 1955
 จึงได้แยกจากพิพิธภัณฑน์ เรียกชื่อใหม่ว่า ห้องสมุดแรฟเฟิลส์ (Raffles Library)
 และยังคง เป็นห้องสมุดที่ต้อง เสียค่าบำรุง โดยได้รับ เงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางอยู่
 บ้าง ห้องสมุดได้ทำหน้าที่ เป็นหอสมุดแห่งชาติอย่างแท้จริงในปี ค.ศ. 1957 เมื่อ
 มีการออก เทศบัญญัติหอสมุดแห่งชาติแรฟเฟิลส์ (Raffles National Library
 Ordinance) ซึ่งนอกจากจะ เป็นผลให้ห้องสมุดแรฟเฟิลส์ทำหน้าที่ เป็นหอสมุดแห่ง
 ชาติแล้ว ยังกำหนดด้วยว่าให้ห้องสมุดแห่งนี้ทำหน้าที่ เป็นห้องสมุดประชาชนที่จัด
 บริการให้เปล่าด้วย ซึ่งในปีต่อมาก็ได้มีการยกเลิกการ เก็บค่าบำรุงห้องสมุด แต่
 ผู้ที่จะขอยืมหนังสือออกจากห้องสมุดต้องวาง เงินมัดจำด้วย ระเบียบนี้ยังคงถือปฏิบัติ
 มาจนปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม หอสมุดแห่งชาติของสิงคโปร์ เพิ่งใช้ชื่อ "National
 Library of Singapore" เมื่อปี ค.ศ. 1760 นี้เอง ผู้รับผิดชอบหอสมุดแห่ง
 ชาติ เรียกว่า ผู้อำนวยการ (Director) ทั้งนี้ คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติ
 (National Library Board) เป็นผู้กำหนดนโยบาย โดยกฎหมายระบุให้หอ
 สมุดแห่งชาติมีหน้าที่ เป็นผู้นำ เรื่อง เกี่ยวกับห้องสมุดในประเทศ มีส่วนร่วมในการ
 วางแผน เรื่องห้องสมุดของประเทศ รับผิดชอบในการจัดบริการห้องสมุด เป็นศูนย์
 กลางความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในชาติและระหว่างชาติ รวบรวมสิ่งพิมพ์ของ
 ชาติ รวมทั้งให้บริการตอบคำถามและบริการทางบรรณานุกรม โดยเฉพาะ
 กฎหมายระบุว่า หอสมุดแห่งชาติต้องทำหน้าที่ เป็นห้องสมุดประชาชนที่จัดบริการ
 ให้เปล่าด้วย ฉะนั้นจึงมีหน้าที่ ส่ง เสริมการใช้วัสดุสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด โดยการจัด
 บริการให้ยืมและบริการห้องสมุด เคลื่อนที่

สำหรับหน้าที่ในการรวบรวมสิ่งพิมพ์ที่ตีพิมพ์ในประเทศนั้น หอสมุดแห่ง
 ชาติได้รับความสะดวกจากพระราชบัญญัติผู้พิมพ์และผู้โฆษณา (Printers and

Publishers Act 1835)¹ ที่ออกบังคับไว้ โดยกำหนดว่าสำนักพิมพ์จะต้องส่งสิ่งพิมพ์รายการละ 5 ฉบับ ให้แก่หอสมุดแห่งชาติภายในเวลาหนึ่ง เดือนหลังการตีพิมพ์ ในจำนวนนี้หอสมุดแห่งชาติเก็บไว้เอง 2 ฉบับ ส่งไปที่กระทรวงวัฒนธรรม 1 ฉบับ และหอสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 2 แห่ง ๆ ละ 1 ฉบับ ในกรณีที่สำนักพิมพ์ไม่ส่งสิ่งพิมพ์ตามกฎหมาย จะต้องเสียค่าปรับไม่เกิน 1,000 เหรียญสิงคโปร์

หอสมุดแห่งชาติของสิงคโปร์ ปัจจุบันมีหอสมุดสาขา 4 แห่ง เป็นหอสมุดสาขาที่เปิดบริการ เต็มเวลา 2 แห่ง และยังมีบริการหอสมุดเคลื่อนที่แก่ประชาชนที่อยู่ห่างไกลออกไปอีก ในด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ในหอสมุดจากสถิติปี 1974 มีหนังสือรวม 702,296 เล่ม² หนังสือภาษาอังกฤษมีมากที่สุดถึงร้อยละ 52 แต่หอสมุดก็พยายามจัดหาหนังสือภาษาจีน มาเลย และทวีเพิ่มให้มากขึ้น นอกจากนี้ก็มีวารสาร หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ตลอดจนโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ

ดังได้กล่าวแล้วว่า เทศบัญญัติหอสมุดแห่งชาติแรฟเฟิลส์ ค.ศ. 1957 (Raffles National Library Ordinance 1957) ได้ระบุให้หอสมุดแห่งชาติทำหน้าที่เป็นหอสมุดประชาชนด้วย หอสมุดแห่งชาติจึงได้จัดบริการต่าง ๆ ให้ดังนี้

1. การจัดหาหนังสือ หอสมุดแห่งชาติได้จัดหาหนังสือ วัสดุ สิ่งพิมพ์ทุกระดับความยากง่าย ตั้งแต่หนังสือสำหรับเด็กจนถึงหนังสือที่ใช้สำหรับการค้นคว้าวิจัย
2. บริการให้ยืม แม้ว่าหนังสือที่หอสมุดแห่งชาติให้ยืมทุกเล่ม จะขอยืมได้จากหอสมุดสาขา หรือที่ให้บริการหอสมุดเคลื่อนที่ แต่บริการให้ยืมก็ยังมีที่

¹ Singapore Laws, Statutes etc. Printers and Publishers Act 1967 (Singapore: Government Printing Office, 1967), pp. 237-239.

²"Singapore," World of Learning 2 (1974-1975): 1070.

อาคารสำนักงานใหญ่ ในปี ค.ศ. 1970 หอสมุดมีหนังสือ เพียง 490,000 เล่ม แต่ให้ยืมออกถึง 1,436,802 เล่ม แก่สมาชิก 177,513 คน จากสถิตินี้ เด็กขอยืมเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของที่ยืมทั้งหมด คือ เด็ก 117,491 คน ขอยืมหนังสือ 712,872 เล่ม เฉลี่ย 1 คน ยืม 6 เล่ม ต่อปี ส่วนเด็กวัยรุ่น (อายุ 5 - 20 ปี) จำนวน 35,540 คน และผู้ใหญ่ 24,482 คน ยืมหนังสือคนละ 12 เล่ม เป็นจำนวน 723,930 เล่ม เรียกได้ว่าเป็นอัตราการยืมที่สูงที่สุดแห่งหนึ่ง

3. การจัดห้องสมุดสาขาและห้องสมุดเคลื่อนที่ หอสมุดแห่งชาติมีการจัดห้องสมุดสาขาทั้งที่เปิดให้บริการ เต็มเวลาและไม่เต็มเวลา อย่างละ 2 แห่ง รวม 4 แห่ง แต่เดิมนั้นมีแต่ชนิดที่ให้บริการไม่เต็มเวลา ให้บริการสัปดาห์ละ 9 ชั่วโมง เมื่อมีผู้สนใจมาใช้มาก จึงได้จัดตั้งห้องสมุดสาขาที่ให้บริการ เต็มเวลาขึ้น นอกจากนั้นแล้ว หอสมุดแห่งชาติยังจัดให้มีบริการห้องสมุดเคลื่อนที่อีกหลายจุด เพื่อให้บริการโดยทั่วถึง แต่ละจุดจะให้บริการสัปดาห์ละ 1 - 2 ชั่วโมง

4. บริการสำหรับเด็ก มีเด็กสนใจใช้บริการของหอสมุดแห่งชาติเป็นจำนวนมาก ในปี ค.ศ. 1970 มีเด็กมารับบริการถึง 124,000 คน ที่มีผู้ใช้เป็นเด็กจำนวนมากเช่นนี้ เพราะประชากรส่วนใหญ่ของสิงคโปร์เป็นเด็ก บริการสำหรับเด็กนั้น นอกจากจะเป็นการจัดหาหนังสือดี ๆ ให้อ่านแล้ว ยังมีการเล่านิทานทุกวันโดยใช้ภาษาผลัดเปลี่ยนกัน ในวันเสาร์มีการเล่านิทานทั้ง 4 ภาษา นอกจากนั้นก็มีการฉายภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป การเล่นเกมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กสนใจการอ่าน

5. บริการสำหรับเด็กวัยรุ่น งานนี้เพิ่งเริ่มในปี ค.ศ. 1966 มีการจัดมุมหนังสือสำหรับวัยรุ่นต่างหาก มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การพูดเรื่องหนังสือ การสนทนา เรื่องที่คนรุ่นนี้สนใจการดำเนินงานพยายามให้เด็กวัยรุ่นเข้าร่วมให้ข้อเสียดด้วย

6. บริการแก่บุคคลเฉพาะกลุ่ม งานนี้เพิ่งเริ่มเมื่อเดือน เมษายน ปี ค.ศ. 1970 เป็นบริการแก่สมาคม ชมรมต่าง ๆ และบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เช่น

คนตาบอด เป็นต้น

อย่างไรก็ดี หอสมุดแห่งชาติก็พยายามจะโอนงานด้านการบริการไปให้ หอสมุดสาขา และหอสมุดแห่งชาติจะมีบริการตอบคำถามให้มากขึ้น เพื่อจะได้ทำหน้าที่ เป็นหอสมุดแห่งชาติอย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติหอสมุดแห่งชาติ พ.ศ. 2501

(National Library Act 1958)¹

พระราชบัญญัตินี้ เป็นพระราชบัญญัติที่ก่อตั้งหอสมุดแห่งชาติและบัญญัติ การจัดการและการควบคุมของหอสมุดแห่งชาติ เพื่อวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้อง กัน มีบทบัญญัติสำคัญ ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติ (Director) เป็นผู้รับผิดชอบในการ จัดการ และควบคุมภาระหน้าที่ต่าง ๆ ของหอสมุดแห่งชาติ รวมทั้งอาคารหอสมุด และทรัพย์สิน

2. ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของหอสมุดแห่งชาติ เป็นข้าราชการ พลเรือนตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา

3. ประธานาธิบดีอาจมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งภายใต้ บทบัญญัติแห่งมาตรา 3 (6) ให้มีและใช้อำนาจภายในอาคารรวมทั้งบริเวณหอสมุด เสมือนหนึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้

4. หอสมุดแห่งชาติ เป็นผู้มียอำนาจหน้าที่แต่ผู้เดียวในสิ่งต่อไปนี้ที่จะ เป็นผู้ จัดให้บริการแก่ประชาชน โดยใช้เงินทุนที่ได้รับ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน จาก เงินภาษีอากร (Consolidated Fund) และให้ห้องสมุดใด ๆ ที่ดำเนินการโดย ได้รับเงิน เช่นว่านั้น เป็นห้องสมุดในสังกัดของหอสมุดแห่งชาติ และอยู่ภายใต้การ จัดการและการควบคุมของผู้อำนวยการ

¹Singapore Laws, Statutes etc. National Library Act 1968 (Singapore: Government Printing Office, 1968), pp. 573-577.

5. ภาระหน้าที่ของหอสมุดแห่งชาติ ได้แก่

- (1) การจัดตั้งบริการห้องสมุดอ้างอิงและให้ยืม และบริการห้องสมุดเคลื่อนที่
- (2) เพื่อจัดให้ได้มาซึ่งวัสดุห้องสมุดโดยทั่วไปและโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งคโปร์
- (3) เพื่อรวบรวมและรับหนังสือทั้งปวงซึ่งกฎหมายว่าด้วยผู้พิมพ์และผู้โฆษณาบัญญัติให้ส่งให้แก่หอสมุดแห่งชาติ และส่งวนไว้ซึ่งหนังสือเหล่านั้น
- (4) เพื่อให้ประชาชนได้ใช้บริการ เพื่อการอ้างอิงและการให้ยืม ทั้งนี้โดยให้มีการป้องกันการสูญหายอย่างเหมาะสม
- (5) การจัดให้มีบริการอ้างอิง บรรณานุกรม และบริการให้ยืมหนังสือระหว่างห้องสมุด ระหว่างกรมกองของรัฐบาล และรัฐสภา
- (6) การให้คำแนะนำและร่วมมือประสานงานกับกรมกองของรัฐบาล และห้องสมุดอื่น ๆ ทั้งในด้านวัสดุและบริการ
- (7) เพื่อให้ได้มาหรือจัดให้มีศูนย์กลางข่าวสาร เกี่ยวกับแหล่งวัสดุห้องสมุด การบริการของห้องสมุดในสิ่งคโปร์
- (8) เพื่อเข้าร่วมในการวางแผนงานระดับชาติ เกี่ยวกับบริการห้องสมุดทุกรูปแบบในสิ่งคโปร์ และดำเนินการวิจัยเพื่อกำหนดความต้องการ
- (9) เพื่อรวบรวมบรรณานุกรมแห่งชาติทั้งปัจจุบันและในอดีต
- (10) เพื่อรวบรวมและรักษาไว้ซึ่งสัหัตร์ของห้องสมุดทุกประเภท
- (11) เพื่อปฏิบัติงานในฐานะองค์การผู้ก่อตั้งสำหรับการให้ยืมวัสดุห้องสมุด ทั้งในระดับชาติ และในระดับระหว่างประเทศ
- (12) เพื่อปฏิบัติการในฐานะองค์การจัดตั้ง เพื่อการแลกเปลี่ยนวัสดุห้องสมุด ทั้งในระดับชาติและในระดับระหว่างประเทศ

(13) เพื่อริเริ่มและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหอสมุดแห่งชาติ และห้องสมุดอื่น ๆ ในการดำเนินการตามภาระหน้าที่ที่กล่าวข้างต้น

6. รัฐมนตรีอาจจะรับหรือรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ เพื่อวัตถุประสงค์อื่น เหมาะสมแก่ภาระหน้าที่ของหอสมุดแห่งชาติ

7. ไม่ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนในการใช้วัสดุห้องสมุดในหอสมุดแห่งชาติ

8. ให้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้น เรียกว่า คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติ สังกัดไปรษณีย์ เพื่อให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของหอสมุดแห่งชาติ การจัดตั้งและระเบียบวิธีปฏิบัติของคณะกรรมการดังกล่าวนี้ ให้เป็นไปตามกฎซึ่งจะได้วางขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้

9. ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการได้แก่การพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวกับ

- (1) การจัดให้มีรูปแบบ การขยายและใช้บริการห้องสมุด รวมทั้งห้องสมุดเคลื่อนที่แก่สาธารณชนและกรมกองของรัฐบาล
- (2) การจัดให้มีและดำเนินงานของ โครงการของแผนงาน (Schemes) สำหรับการแลกเปลี่ยนและให้ยืมวัสดุห้องสมุดระหว่างบรรดาหอสมุดด้วยกัน
- (3) การรวบรวมข่าวสาร เกี่ยวกับบรรณานุกรม
- (4) การให้เงินอุดหนุนแก่บริการและกิจกรรมทางห้องสมุด
- (5) การฝึกอบรมบรรณารักษ์และพนักงานเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในงานห้องสมุด
- (6) ภาระหน้าที่อื่น ๆ ของหอสมุดแห่งชาติ

10. (1) รัฐมนตรีอาจจะวางกฎขึ้น เพื่อการจัดตั้งและระเบียบวิธีปฏิบัติของคณะกรรมการ

(2) รัฐมนตรีอาจจะวางกฎซึ่งเห็นสมควรในการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ที่ถูกต้องหรือเหมาะสมของหอสมุดแห่งชาติ และเพื่อจัดการและควบคุมบรรดาห้องสมุดที่ได้รวมกันเป็นหอสมุดแห่งชาติและอาคารห้องสมุดโดยเฉพาะ โดยปราศจากอคติต่อบทที่ ๗ ไปของบทที่กล่าวมาแล้ว กฎที่รัฐมนตรีจะต้องร่างนี้อาจจะว่าด้วย

- 1) การวางระเบียบหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ของห้องสมุดเหล่านั้น และอาคารห้องสมุดและสิ่งของที่บรรจุอยู่ในอาคารห้องสมุด เฟอร์นิเจอร์ และ กฎนั้น เพื่อการป้องกันทรัพย์สินหรือหนังสือหรือสิ่งของ เหล่านั้นจากการเสียหาย การทำลาย และการใช้ไปในทางที่ผิด
- 2) กำหนดให้บุคคลใด ๆ ซึ่งใช้ห้องสมุดนั้น ต้องให้การค่าประกันหรือวางหลักประกัน เพื่อชดเชยความเสียหายหรือความเสียหายต่อวัสดุห้องสมุดที่เป็นของห้องสมุดต่าง ๆ เหล่านั้น
- 3) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของหอสมุดแห่งชาติมีอำนาจที่จะให้ผู้ที่ปฏิบัติฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้หรือกฎที่วางขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ออกไปจากบริเวณห้องสมุดหรืออาคารห้องสมุดได้
- 4) การรักษาไว้ซึ่งความเรียบร้อยและการป้องกันการก่อความไม่สงบในอาคารและพื้นที่ของห้องสมุด
- 5) กำหนดวันและเวลา เปิดทำการของห้องสมุด
- 6) การอนุญาตให้ยานพาหนะ เข้าไปในบริเวณของห้องสมุด และการวางกฎเกี่ยวกับการจราจรภายในบริเวณที่วาง

7) การกำหนดว่า การกระทำใด ๆ หรือการละเว้นกระทำการใด ๆ ซึ่งขัดต่อบทบัญญัติของกฎซึ่งไว้วางขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามในพระราชบัญญัตินี้เป็นความผิดและกำหนดบทปรับว่าด้วยความผิดและการฝ่าฝืน เหล่านั้นซึ่งค่าปรับนั้นจะต้องไม่เกิน 1,000 เหรียญ

8) การบัญญัติหรือกำหนดจำนวน เงินค่าปรับซึ่งผู้อำนวยการอาจจะ เรียกปรับจากผู้เอาวัสดุมาคืนช้ากว่ากำหนด และสำหรับการยกเว้น เรียกค่าปรับหรือคืนค่าปรับ เช่น ว่าง

(3) ให้พิมพ์โฆษณาทุกทั้งปวงที่วางขึ้นภายใต้พระราชบัญญัตินี้

ในราชกิจจานุเบกษา (Gazette) และให้เสนอกฎนั้นต่อรัฐสภา เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ภายหลังจากที่ได้พิมพ์โฆษณาแล้ว

11. ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ใด ๆ ที่ได้รับการแต่งตั้ง เพื่อวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ หรือภายใต้กฎใด ๆ ที่ได้วางขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้และพนักงานนั้นได้รับมอบอำนาจไม่ว่าจะโดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะให้กระทำการได้ภายในบริเวณของห้องสมุดใด ๆ มีอำนาจจับกุมบุคคลใด ๆ ที่ได้กระทำผิดไปสถานีตำรวจโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยสะดวก เพื่อดำเนินคดีกับบุคคลผู้นั้นต่อไป

12. คำว่า หอสมุดแห่งชาติแรฟเฟิลส์ (Raffles National Library) ที่เขียนไว้ในกฎหมายใด ๆ นั้น ให้อ่านและให้ถือว่าเป็น หอสมุดแห่งชาติ (National Library) ตามพระราชบัญญัตินี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะกฎหมายว่าด้วยห้องสมุดประชาชนของแต่ละประเทศฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

เนื้อหา กฎหมาย ว่าด้วยห้องสมุด	ประเทศ	สหรัฐอเมริกา	อังกฤษ	เดนมาร์ก	ญี่ปุ่น	สิงคโปร์
วัตถุประสงค์		เพื่อส่งเสริมพัฒนากิจการห้องสมุดประชาชน ขยายกิจการห้องสมุดประชาชนในรัฐต่างๆ ไปสู่ชนบท	เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงบริการห้องสมุดประชาชน	เพื่อส่งเสริมเผยแพร่การศึกษา ความรู้และวัฒนธรรม โดยจัดบริการหนังสือ และ สิ่งพิมพ์อย่างกว้างขวางให้บริการโดยไม่คิดมูลค่า	๑. เพื่อจัดตั้งและส่งเสริมพัฒนาการห้องสมุด ๒. เพื่อเชิดชูการศึกษา และวัฒนธรรม	เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของการบริการหอสมุดแห่งชาติ
การบริหารงาน		รัฐบาลกลางเป็นผู้สนับสนุนห้องสมุดประชาชนของรัฐแต่ละรัฐ โดยตั้งคณะกรรมการจัดสรรเงินให้แก่แต่ละรัฐ	๑. มีรัฐมนตรีว่าการการศึกษาและวิทยาศาสตร์ เป็นผู้ดูแลส่งเสริมและปรับปรุงบริการห้องสมุดประชาชน ๒. ให้อำนาจในการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาห้องสมุด เพื่อให้คำแนะนำรัฐมนตรี ๓. จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุดแต่ละเขต มีตัวแทนห้องสมุดแต่ละเขตร่วมกันในการควบคุมดูแลดำเนินงานเกี่ยวกับความร่วมมือกันระหว่างห้องสมุด ๔. ตั้งคณะกรรมการจังหวัด คณะกรรมการเมือง คณะกรรมการในคืนที่ปกครองที่ไม่เป็นเมือง เพื่ออนุมัติหน้าที่ในส่วนที่คนรับผิดชอบ	๑. ให้สภาแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบงานห้องสมุด ๒. กำหนดให้ทุกจังหวัด จัดตั้งห้องสมุดประชาชนทั้งสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ ๓. รัฐเป็นผู้ควบคุมกฎระเบียบที่บังคับใช้ในห้องสมุด ๔. ห้องสมุดประชาชน กับห้องสมุดโรงเรียน มีการบริหารงานที่สัมพันธ์กัน เช่น คณะกรรมการเลือกหนังสือ ๕. อุทหนุนการค้าเงินงานห้องสมุดเอกชน โดยรัฐมนตรีวัฒนธรรม เป็นผู้จัดสรร ๖. ให้มีห้องสมุดประจำมณฑล	๑. กำหนดให้คณะกรรมการศึกษาจังหวัดและคณะกรรมการการศึกษาประจำเมือง และหมู่บ้านร่วมกันบริหารห้องสมุด แบ่งห้องสมุดเป็น ๒ ประเภท คือ ประชาชนและเอกชน ๒. มีหัวหน้าห้องสมุดรับผิดชอบงานภายใน ถ้าเป็นเมืองใหญ่ หัวหน้าต้องมีประสบการณ์มากกว่า ๓ ปี	ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานหอสมุดแห่งชาติ เป็นผู้รับภาระงานบริการทั้งหมด มีคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ เป็นผู้ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ รัฐมนตรีต้องวางกฎเกณฑ์ และระเบียบวิธีปฏิบัติของคณะกรรมการ รวมทั้งวางกฎข้อบังคับหรือระเบียบที่เหมาะสมของหอสมุดแห่งชาติ

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะกฎหมายว่าด้วยห้องสมุดประชาชนของแต่ละประเทศฉบับที่ใช้อยู่ปัจจุบัน (ต่อ)

เนื้อหา กฎหมาย ว่าด้วยห้องสมุด	ประเทศ สหรัฐอเมริกา	อังกฤษ	เดนมาร์ก	ญี่ปุ่น	สิงคโปร์
งบประมาณ	<p>๑. รัฐให้เงินจำนวน ๓๔ ล้านเหรียญ และจะเพิ่มขึ้นอีกปีละ ๑๐ ล้านเหรียญ จนถึงปี ๑๙๗๑ ในการพัฒนาโครงการห้องสมุด</p> <p>๒. ให้งบ ๕๐ ล้านเหรียญ ในการขยายอาคารห้องสมุดเพิ่มอีกปีละ ๑๐ ล้าน จนถึง ค.ศ. ๑๙๗๑</p>	<p>๑. รัฐได้จ่ายเงินอุดหนุนให้ประมาณ ๑๘% ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด</p> <p>๒. ให้ได้รับงบประมาณเป็นเงินช่วยเหลือสมทบตามกฎหมายเกี่ยวกับรัฐบาลท้องถิ่นในอังกฤษและเวลส์และเงินภาษี</p> <p>๓. ห้ามมิให้ห้องสมุดเรียกเก็บเงินค่าสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับห้องสมุดทั้งปวงที่ตนจัดขึ้น</p> <p>๔. หน่วยงานห้องสมุด อาจจ่ายเงินสมทบ เพื่อ เป็นค่าใช้จ่ายของหน่วยงานห้องสมุดอื่น</p> <p>๕. ให้อำนาจหน่วยงานในการซื้อที่ดิน</p>	<p>๑. รัฐ เป็นผู้ควบคุมงบประมาณ โดยให้แต่ละจังหวัดส่งตัวแทนเข้าไปพิจารณาในคณะกรรมการดำเนินงาน</p> <p>๒. รัฐให้เงินอุดหนุนแก่ระบบห้องสมุดที่ให้บริการในแต่ละเขตประมาณ ๒๐% ของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานห้องสมุดทั้งหมด</p>	<p>๑. รัฐจ่ายเงินอุดหนุนให้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกในการบริการและอุปกรณ์</p> <p>๒. ได้รับความอุดหนุนเมื่อดำเนินงานถึงมาตรฐาน</p>	<p>เงินทุนที่หอสมุดแห่งชาติได้รับ เป็นเงินที่รัฐจัดสรรให้จากภาษีอากร</p>
บุคลากร		<p>ระบุแต่ผู้อำนวยการที่ของรัฐมนตรี คณะกรรมการที่ปรึกษาห้องสมุด คณะกรรมการจังหวัด คณะกรรมการเมือง คณะกรรมการเขต คณะกรรมการตำบล ร่วมกับดำเนินงานห้องสมุดให้บรรลุวัตถุประสงค์</p>	<p>๑. กำหนดให้มีบรรณารักษ์ทำงานเต็มเวลา และมีบรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิ เป็นหัวหน้า</p> <p>๒. ห้องสมุดที่ให้บริการในพื้นที่มีพลเมืองมากกว่า ๕,๐๐๐ คนขึ้นไป จะต้องมีบรรณารักษ์ทำงานเต็มเวลาและ เสมียน</p> <p>๓. การแต่งตั้งหัวหน้าบรรณารักษ์ ต้องได้รับคำยินยอมจากคณะกรรมการผู้อำนวยการห้องสมุด</p>	<p>๑. ระบुकุณวุฒิของบรรณารักษ์อย่างค่าปริญญาตรี และสำเร็จหลักสูตรอบรมบรรณารักษ์ศาสตร์</p> <p>๒. ผู้ช่วยบรรณารักษ์สำเร็จปริญญาตรีหรือผู้ที่สำเร็จมัธยมตอนปลายและจบหลักสูตรการอบรมบรรณารักษ์</p>	<p>ระบุไว้ว่าให้มีผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของหอสมุดแห่งชาติ เป็นข้าราชการพลเรือนตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญามีอำนาจและใช้อำนาจในบริเวณห้องสมุดได้ เสมือนเป็นเจ้าของที่ตำรว</p>

ตารางที่ 1 แสดงการ เปรียบเทียบลักษณะกฎหมายว่าด้วยห้องสมุดประชาชนของแต่ละประเทศฉบับที่ใช้อยู่ปัจจุบัน (ต่อ)

เนื้อหา กฎหมาย ว่าด้วยห้องสมุด	ประเทศ	สหรัฐอเมริกา	อังกฤษ	เคนมารัก	ญี่ปุ่น	สิงคโปร์
อาคารสถานที่		โครงการที่ ๒ ระบุเรื่อง การก่อสร้างอาคารห้องสมุดใหม่ โดยรัฐต่าง ๆ ใต้ใช้เงินทุนนี้และเงินของรัฐ	อนุญาตให้ใช้สถานที่ห้องสมุดเพื่อกิจกรรมทางการศึกษาและวัฒนธรรม โดยอยู่ในดุลพินิจของหน่วยงานในระดับท้องถิ่น	ห้องสมุดจะขอทุนอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับอาคารห้องสมุด ค่าแสงสว่าง ค่าทำความอบอุ่น ค่าครุภัณฑ์ และค่าสุขภัณฑ์ในอาคารได้	รัฐจ่ายเงินอุดหนุนให้เป็นค่าใช้จ่ายของสิ่งอำนวยความสะดวกและครุภัณฑ์ห้องสมุด	มีข้อบัญญัติเกี่ยวกับ อาคารห้องสมุด เฟอร์นิเจอร์และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นการป้องกันทรัพย์สิน หนังสือสิ่งของของห้องสมุดเสียหาย และกำหนดโทษปรับของการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติไม่เกิน ๑,๐๐๐ เหรียญ และมีอำนาจในการจับกุมบุคคลที่ทำผิดภายในอาคารห้องสมุดไปส่งสถานีตำรวจโดยเร็วที่สุด
บริการ		ระบุถึงบริการพิเศษที่ให้แก่บุคคลที่ต้องโทษจำคุก คนป่วยในโรงพยาบาล บุคคลที่พิการทางกาย ตาบอด	๑. ให้ห้องสมุดทุกแห่งจัดบริการอย่างมีประสิทธิภาพ ๒. การจัดบริการต้องให้มีสิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนวัสดุ ให้บริการมากเพียงพอทุกสาขาวิชา ๓. บริการบางอย่างอาจเรียกเก็บเงิน เป็นพิเศษจากผู้ใช้บริการได้ เช่น ค่าปรับหรือเมื่อผู้ใช้บริการขอบริการพิเศษอื่น ๆ ๔. ระบุให้มี การจัดการบริการข่าวสารบริการยืมระหว่างห้องสมุด	๑. ระบุว่าต้องให้บริการโดยไม่คิดมูลค่า ๒. มีบริการห้องสมุดสำหรับผู้ป่วย วัลโรค	๑. ระบุว่าต้องให้บริการโดยไม่คิดมูลค่า ๒. ต้องคำนึงถึงสภาพท้องถิ่นและความต้องการของประชาชน ๓. ต้องรวบรวมผลงานของท้องถิ่น ๔. ระบุงานบริการที่ห้องสมุดต้องจัดให้	๑. จัดให้มีบริการห้องสมุดทุกรูปแบบ รวมทั้งห้องสมุดเคลื่อนที่ ๒. มีโครงการแลกเปลี่ยนและให้ยืมวัสดุห้องสมุดระหว่าง กรม กอง ของรัฐบาลและรัฐสภา ๓. การรวบรวมบรรณานุกรมแห่งชาติ ๔. มีบริการอ้างอิง ๕. รวบรวมหนังสือซึ่งมีผู้พิมพ์ผู้โฆษณาส่งมาให้ห้องสมุดแห่งชาติ

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะกฎหมายว่าด้วยห้องสมุดประชาชนของแต่ละประเทศฉบับที่ใช้มีปัจจุบัน (ต่อ)

เนื้อหา กฎหมาย ว่าด้วยห้องสมุด	ประเทศ สหรัฐอเมริกา	อังกฤษ	เดนมาร์ก	ญี่ปุ่น	สิงคโปร์
การร่วมมือระหว่าง ห้องสมุด	<p>๑. ให้ภัย ๕ ล้านเหรียญ ให้แก่รัฐที่มีโครงการร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดในท้องถิ่นภาค และ ระหว่างรัฐในด้านการหาทรัพยากรห้องสมุด</p> <p>๒. มีศูนย์บริการข่าวสารเฉพาะด้าน</p>	มีบทกำหนดเกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างห้องสมุดภายในหรือภายนอกเขต	ห้องสมุดประจำมณฑล จะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือห้องสมุดประจำท้องถิ่นในมณฑลนั้น ๆ	ต้องให้ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดแห่งชาติโตเอต บุคคลในท้องถิ่นและโรงเรียน	ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหอสมุดแห่งชาติและห้องสมุดอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย